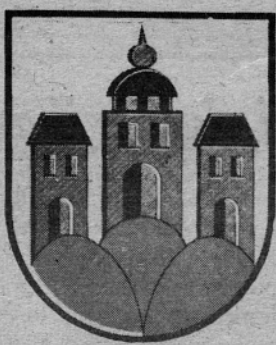

REČICA OB SAVINJI

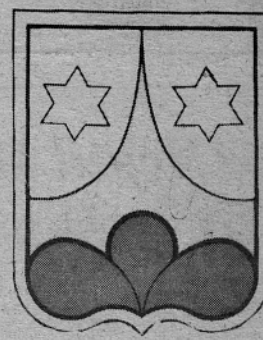
MOZIRJE

Savinjske

NOVICE

Leto XVIII
Številka 8
Avgust 1988Glasilo Socialistične zveze
delovnega ljudstva
občine Mozirje

LJUBNO

GORNJI GRAD

12. september

Nihče od borcev Šlandrove brigade si ni mislil, da bo datum 12. september 1944 tako zapisan v našo zgodovino.

Nihče od krajanov Zgornje Savinjske doline si tokrat ni predstavljal, da bo 12. septembra nekoč praznik občine, občine, kjer bomo prebivalci te doline lahko živeli v svoji družbeno politični skupnosti, jo razvijali, bogatili, vzljubili in v vsakem trenutku z njo in zanjo tudi živeli.

To je datum, ko so borci Šlandrove brigade strli zadnjo in najmočnejšo sovražno postojanko v Mozirju. Ta datum pomeni naš praznik in rojstni dan naše družbenopolitične skupnosti.

Nihče od občanov si takrat in pozneje ni mislil, da bo danes težje prebijati birokratske trdnjave, spreminjati stvari na bolje, da se bodo iz teh trdnjav slišali glasovi, kdo je komu sovražnik, kdo je komu nevaren, kdo komu ni tovariš.

Danes se ne ve, kdo vse to počne in tudi ne, kdo je za takšno stanje najbolj odgovoren.

V času, ko je vse postavljeno na glavo, ko so medsebojni odnosi v upadanju, ko spreminjamo našo zavest, ko se razblinjuje odgovornost, ko pozabljamo na človeka in njegove stiske, na izrečene obljube, se z vsem tem razblinjuje tudi kvaliteta, interes in zavest, ki je bila kovana in preizkušena v najtežjih časih naših prednikov in nas samih. Toda naši preprosti ljudje vedo, kdo je njihov tovariš in kdo komu ni tovariš.

Nikoli nismo bili takšni in nikoli ne bomo! Ostajamo pošteni, vestni, prijateljski, skromni in hrabri tudi v sedanjih težkih gospodarskih, ekonomskih in političnih stvarnostih, ostajamo složni, enotni, kri-

tični do naših lastnih slabosti, ostajamo Zgornje Savinjsčani. Takšne nas je dolina rodila in vzgojila, takšne nas želi imeti.

Ob problemih, ki jih ne manjka, lahko govorimo o dobrih gospodarskih rezultatih v naši občini in izhajajoč iz tega in za te čase še kar zadovoljivi socialni varnosti občanov lahko še enkrat omenimo veliko pripravljenost krajanov ob izglasovanem četrtem samopriskpevku in dodatno pripravljenost organizacij združenega dela za sofinanciranje teh programov. To je ponovni dokaz in potrditev, da se ne damo, četudi je težko, to je dokaz, da na razočaranje ne smemo in ne moremo pristati. Ni vzroka za apatijo, če bomo tako trdno odločeni z jasnimi cilji in opredelitvami delali kot smo, bomo še dosegli nadaljnje uspehe pri razvoju in napredku osebnega in družbenega standarda.

Z letošnjimi odločitvami smo si občani Zgornje Savinjske doline postavili trdne temelje za nadaljnji razvoj. Za razvoj doline, za lepše in boljše življenje nas in generacije, ki prihaja. To je najsi-rši trak, ki so ga prerezali vsi občani na levem in desnem bregu reke Savinje in Drete, to je trak, na katerem je zapisana tradicija skromnih, poštenih, dobrih in delovnih ljudi. To je trak, katerega ti poklanjamo dolina, za praznik, za vse tvoje dobrote! To je trak, ki podira trdnjave in na katerem piše, kdo je komu tovariš in kdo to ni.

Vsem delovnim ljudem in občanom iskrene čestitke ob našem prazniku, prazniku občine Mozirje!

Predsednik skupščine
občine Mozirje
ANTON BORŠNAK

»Vode, vode...« bi najbrž zaklicala riba, ki je takole končala v ribičevi torbi. Mi pa tudi. Suša je izsušila naše potoke in reke. V nekaterih višjih predelih so se že pojavile težave v preskrbi z vodo. Na pomoč jim priskočijo gasilci. Bregovi potokov in Savinje pa so polni kot plaža sredi Portoroža.

Škoda zaradi suše pri nas občutna

Posebna komisija je v zadnjih dneh po vsej mozirski občini ocenjevala škodo, ki jo je na poljih in travnikih povzročila suša. Poglejmo nekaj ocen in podatkov. Na 60 hektarjih bo hmelja manj za vsaj 30 odstotkov, koruze za silažo bo na 220 hektarjih manj za 15 do 25 odstotkov, bolj prizadeta pa je koruza za zrnje. Na 100 hektarjih bo pridelek manjši za 30 do 40 odstotkov. Manj škode bo na pridelku krompirja, veliko bolj kritično pa je stanje na travnikih, saj bo osnovne krme za gornjesavinjsko živinorejo letos zagotovo primanj-

kovalo. Na 1.800 hektarjih travnikov za košnjo bo izpad vsaj 30 odstotek, na 2.500 hektarjih črednih pašnikov pa bo krme manj za četrtno.

Bolj problematično je dejstvo, da je bila izjemno slaba prva košnja. Na 3.600 hektarjih celih 20 odstotkov sena namreč niso spravili pod streho, 40 odstotkov pa ga je izredno slabe kakovosti. Za tiste, ki so imeli srečo ob prvi košnji, je bil pridelek otave dober, tretja košnja pa je zaradi dolgotrajne suše zelo vprašljiva. Posebej velja omeniti višinske predele,

na katerih so pridelali za polovico manj otave, kot bi je sicer v normalnih vremenskih razmerah.

Posledice so že očitne. Za 10 odstotkov je že padla mlečnost krav, s tem se bistveno zmanjšuje odkup mleka in mesa, najhuje pa je, da se bo to zmanjševanje še nadaljevalo zaradi pomanjkanja osnovne krme in zaradi njene slabe kakovosti. Vsem nedorečenosti v kmetijski politiki se je torej letos pridružilo še vreme in razlogov za zaskrbljenost kmetijcev je torej več kot dovolj.

J. P.

GLIN izvažata s polno paro

V letošnjem letu so si v GLIN-u s planom zastavili zelo agresivna izvozna prizadevanja, ki so že v prvi polovici leta prinesli dokaj ugodne poslovne rezultate.

Do sedaj, tj. v prvih šestih mesecih, so realizirali 4.300.000 US \$, kar predstavlja dvakrat večji izvoz kot v enakem obdobju lani.

Njihovi kupci se nahajajo v zahodni Evropi, in sicer Italiji, Avstriji, Nemčiji in Franciji, v letošnjem letu pa so poslali tudi prve količine pohištvskih elementov v Združene države Amerike.

Izvozni program sestavljajo žagan les, oplemenitene iverne plošče, strešna okna in strešne stop-

nice, hobby pohištvo in pa pohištveni elementi Vario 2000.

Ker je izvozni trg zahtevnejši od domačega, je potrebno poudariti, da jih na zunanjih trgih priznavajo in sprejemajo predvsem zaradi kvalitete in dogovorjenih dobavnih rokov, kar je predpogoj za uspešen nastop na tujih tržiščih. (Informator)

Možnost za cenejše počitnice

Vsi prav dobro vemo, kako drage so danes počitnice. Le malo je še takih, ki si lahko privoščijo večdnevno bivanje v hotelu, nekaj več je tistih, ki se opravijo na kampiranje, še najbolj dostopno pa je počitnikovanje v okviru delovne organizacije — seveda, če le-te imajo kakršnekoli počitniške kapacitete. Zanimalo nas je, kakšne možnosti imajo v letošnjem letu naši delavci. Zbrali smo nekaj podatkov o številu počit-

niških domov in prikolic.

Naše delovne organizacije premorejo 7 počitniških hiš ali bungalovov in sicer Savinja eno, MGA dve, GLIN eno, GG eno, Elkroj eno in Smreka eno. Počitniška domova sta dva — enega ima GG in enega Elkroj. Počitniških prikolic premoremo 47 (ZKZ 14, MGA 2, GLIN 14, GG 2, Elkroj 4, Smreka 2, Komunala 1, OŠ Mozirje 3, OŠ Gornji grad 1 in SO 4). V sklopu delovne or-

ganizacije imajo letovanje urejeno Kovinarstvo, Iskra, Kemija in Vegrad.

Imamo pa seveda tudi nekaj takih delovnih organizacij, katerih delavci se morajo znajti sami. Brez vsakršnih počitniških zmogljivosti so Turist, RTC Golte, OŠ Ljubno, OŠ Luče in Vzgojno varstvena organizacija.

Rajko Pintar

SN objavljajo

GLIN izvažata s polno paro
V pol leta izvozili za 4,3 mio dolarjev

Divjad še vedno dela škodo
O gospodarjenju v loviščih

Za celovito socialno varstvo
V teku je priprava programov

Cvetlična Forma viva
Jubilej Savinjskega gaja

Izročilo flosarjev niso šteti dnevi
Veselo in živahno na Flosarskem balu

Likovniki — ljubitelji vsak zase?
Kako do skupnega dela?

Kmečko knjigovodstvo
Pameten gospodar se mu ne odpove

Stran

1

2

3

4

5

7

8

Čestitamo k občinskemu prazniku!

Skupščina občine Mozirje in njen Izvršni svet,
družbenopolitične in delovne organizacije,
samoupravne interesne skupnosti
in uredništvo Savinjskih novic

Graničarji
so
praznovali

Ob prazniku graničarjev, ki ga slavijo 15. avgusta, so predstavniki Skupščine občine Mozirje, družbeno-političnih organizacij, oddelka za ljudsko obrambo, OŠ TO, Osnovne šole Luče in KS Solčava obiskali varuhe naših meja na karavlah v Logarski dolini in na Strelčevem vrhu. Komandir graničarjev Velibor Lukovič jim je s svojimi vojaki pripravil prigraden sprejem. Vojake so obiskali tudi kmetje s tega predela, s katerimi graničarji vzdržujejo stalne in dobre stike. Za njihov praznik jim je spregovoril predsednik SO Mozirje Anton Boršnak, ob tej priložnosti pa so najboljšim vojakom podelili tudi vojaška priznanja.

Srečanje z vojaki je minilo v prijetnem in sproščenem vzdušju. Vojaki so povedali, da se v Logarski dolini dobro počutijo in da se bodo tudi po odslužitvi vojaškega roka radi vračali v ta biser naše domovine.

R. P.

Na vrtu agronoma Ernesta Ermenca iz Mozirja smo lahko v teh dneh pričala sila redki igri narave. V neposredni bližini rasteta drevesi višnje in jablane in narava je naredila tako, da je na višnji zrasel šop jabolok. Ernest Ermenc nam je povedal, da še ni imel časa, da bi se posvetil temu čudežu narave, zato ne more komentirati teh sprememb. Najbrž pa so povezane z genetskimi spremembami na višnji. Povedal nam je še, da se bo povezal z biologi in kmetijskimi strokovnjaki in da bodo skupaj poskusili razložiti ta pojav. Morda pa smo tudi v naši občini dobili pojav, ki bo lahko prišel v kakšno knjigo rekordov ali pomembnih dogodkov.

Divjad še vedno dela škodo

Komisija za lovstvo in ribištvo pri SO Mozirje je pripravila izčrpno poročilo o problematiki na področju lovskega gospodarstva.

Območje naše občine je razdeljeno na osem lovišč, s katerimi gospodarji 7 lovskih družin iz naše občine in eno iz kamniške občine.

Zanimivi so podatki o stališču divjadi. Do še pred nekaj leti so lovske družine uspevale obdržati stalež divjadi, ki je bil določen leta 1963. Zadnja leta pa je opazen porast števila srnjadi, muflonov in gamsov, v zadnjih dveh letih pa tudi divjih prašičev. Zaskrbljujoče je dejstvo, da so se na našem področju ustalili jeleni in srnjaki, ki so bili do nedavnega le kot prehodna divjad in po smernicah lovske zveze in racionizacije ne sodijo v naše gojitveno območje.

Ob tem lovske družine ne dosegajo dogovorjenega plana odstrela, posebej srnjadi. S tem lovske družine izgubljajo dohodek, pa tudi na sami divjadi se dela škoda, s povečanim številom srnjadi pa narašča tudi škoda na kmetijskih površinah in v gozdu.

Plan odstrela pa je bil dosežen pri divjih prašičih, vendar ugotavljajo, da kljub temu škoda, ki jo delajo divji prašiči, narašča. Ta škoda je izrazitejša v srednjevišinskem in višinskem predelu občine.

Lovske družine vsako leto namenijo del odstrela divjadi za lovni turizem. V povprečju lovske družine planirajo 10% odstrela za te namene.

Divjad, ki jo gostje v glavnem lovijo, je srnjak in gams.

Zanimanje za lovni turizem pa v zadnjem času upada tako pri domačih kot inozemskih gostih. Tako naprimer v lanskem letu domačih gostov sploh ni bilo. Vzrok je v precej visokem plačilu, saj stane inozemskega lovca uplenitev srnjaka od 200 pa tudi do 400 dolarjev, odvisno od kvalitete trofeje. V lanskem letu je 22 Avstrijcev, 18 Nemcev in 12 Italijanov uplenilo 26 srnjakov in 17 gamsov.

Poseben problem je škoda, ki jo delajo divji prašiči. Ta narašča že od leta 1979 in sicer predvsem v loviščih lovskih družin Dreta, Gornji grad, Mozirje in Ljubno. Z ustreznimi povečanimi gojitvenimi odstrelom v zadnjih treh letih ni bistvene škode v loviščih LD Mozirje in Ljubno. V letih 1984 in 1985 so divji prašiči naredili ogromno škodo na področju Homa. Z velikim angažiranjem lovcev LD Dreta je bilo že ob koncu lanskega leta stanje v Homu normalno in se ne pojavlja večja škoda.

Lov na divje prašiče je težak in specifičen, ker ima ta nočna žival velik življenjski prostor. Zaradi tega težav je število teh živali previsoko.

V letošnjem letu pa so divji prašiči naredili največ škode na planinskih pašnikih Menine planine, Hleviš in Starih stanov, malo manjšo pa na skoraj vseh pašnikih razen ne Lučkem in Solčavskem območju. Iz ocen lanskih družin lahko sklepamo, da bo skupna letošnja škoda znašala okoli 4 milijone din.

Rajko Pintar

Pred dnevi so končali z deli na krajevni cesti, ki povezuje Rečico z glavno cesto. Cesto so razširili, tako, da je sedaj široka 5 metrov in jo prevlekli z novim asfaltnim slojem. Stroške obnove ceste, katerih je bilo za 90 milijonov, je nosila cestno-komunalna skupnost Mozirje, nekatera dela pa so opravili Rečičani sami.

Na Lipi je bilo slovesno

Ob 22. juliju, Dnevu vstaje slovenskega ljudstva je bila na prelazu LIPA v Rovtu pod Menino planino spominska slovesnost pri obeležju štajerskih kurirjev, kot pomnik na leto 1944, kot so se spominjali številni udeleženci — partizanski kurirji, ki so prenašali sporočila med enotami iz Zgornje in Spodnje Savinjsko dolino in obratno. Ze ob otvoritvi v letu 1987 je bil sklenjen dogovor med občinama Mozirje in Zalec ter KS Vransko in Šmartno ob Dreti, da postane srečanje borcev, kakor tudi mnogoštevilnih krajanov odslej tradicionalno.

Letos je organizacija pripadala nam, zato smo opravili predhodni dogovor o datumu in vsebini srečanja s predstavniki DPO iz obeh KS. V Šmartnem smo se odločili, da bodo organizacijski del prevzeli mladi iz Rovta. Kar težko bi si zamislili bolj delovne ekipe, sa je poleg urejenega okolja izdatno bilo preskrbljeno za dobro malico s »pristnim Viršaj-

nčanom«. Ob otvoritvenem govoru, ki je bil odraz realnosti današnjega dne, je sledil bogat kulturni program, kot prispevek naših najmlajših iz OŠ Šmartno ob Dreti.

Program pa bi bil okrnjen, če ne bi slišali pesmi Slovenec sem, kakor še mnogo, mnogo drugih, kar je bil izjemen prispevek zbora iz Bočne pod vodstvom zelo prizadevnega in uspešnega Mitje Venišnika. V nadaljevanju pa so za razvedrilo poskrbeli mladi iz Rovta z domačo ljudsko glasbo.

Resnično sproščeno in tovariško je bilo srečanje borcev in krajanov, saj so letos bili vabljeni tudi Motničani. Nedaleč od Lipe je namreč stičišče treh občin kakor tudi treh KS.

Zelimo si, da bi tudi v bodoče tako pristno in domače sodelovali kot smo letos.

Nasvidenje, LIPA vas vabi tudi v letu 1989!

Mirko Lever

Veliki denarji za objavo

V mozirski občini so občani v mesecu maju izglasovali četrti samoprispevek. To je bil mesec majskih ukrepov in velikih podražitev, zato je med predlagatelji obstajala kar velika bojazen o izidu referendumu. Glasovanje pa je pokazalo, da je bila skrb odveč, saj so ljudje s krepkim procentom (blizu 65%) podprli programe krajevnih samoprispevkov.

Priprava na referendum pa seveda tudi nekaj stane. Predlagatelji so se že v naprej odločili, da bodo stroške zmanjšali na minimum. Vsem stroškom pa se seveda ni moč ogniti (plakati, glasovnice, vabila za vsakega volilnega upravičenca, informativno gradivo). Do tu je vse lepo in prav. Ko pa so naredili končni obračun stroškov, ki so nastali v zvezi z referendumom pa so prišli do presenetljivega spoznanja, da je bilo več kot eno tretjino stroškov porabljenih za objavo v Uradnem listu. Najprej je bilo potrebno objaviti razpis referendumov in po-

tem še objavo rezultatov. Tako pač veljajo naši zakoni.

V zvezi z referendumom je bilo opravljenega izredno veliko dela in vloženega veliko truda. Veliko tudi brezplačnega dela najrazličnejših aktivistov, vse samo z namenom, da bi se stroški referenduma čim bolj zmanjšali.

Če bi se na koncu poskušali malo pošaliti, bi lahko rekli, da so ga načrtovalci polomili, ker so tako skrčili vse mogoče stroške. Če bi za ostale stvari porabili dvakrat več denarja, kar bi bilo realno čisto mogoče, bi strošek za objavo v Uradnem listu znašal komaj kakih deset odstotkov celotnih stroškov in bilo bi vse lepo in prav.

P. S. Da ne bo nesporazum! Za tako stanje ni kriv Uradni list SRS, ampak tisti, ki je predpisal, kaj vse mora biti objavljeno, da cela zadeva dobi pečat legitimnosti.

Rajko Pintar

Srečanje dolgoletnih komunistov

V poletnih mesecih smo bili v naši občini deležni kar dveh visokih obiskov, ki jih je organiziral OK ZKS Mozirje. Najprej se je z vodilnimi gospodarstveniki iz naše občine srečal član Predsedstva CK ZK Slovenije Vlado Klemenčič, le nekaj dni kasneje pa se je v naši občini mudil sekretar Predsedstva CK ZK Slovenije Miloš Prosenec, ki se je srečal s komunis-

ti s štirideset-ali večletnim partijskim stažem. Zbranim dolgoletnim komunistom je spregovoril o aktualnih družbeno-političnih razmerah pri nas in o vlogi in nalogah komunistov v sedanjem političnem trenutku. Še posebej pa se jim je zahvalil za zvestobo in vztrajanje v organizaciji, za njihovo aktivnost, predvsem pa za zaupanje v naš razvoj, pa čeprav se na tej poti pojavljajo mnoge stiske in dileme.

Miloš Prosenec je jasno in pogumno odgovarjal na prenekatera vprašanja zbranih komunistov. Ti so tudi sami izrazili svoje videnje sedanjih političnih dogajanj tako v Sloveniji kot v Jugoslaviji. Nesporno pa je, da podpirajo politiko sedanjega vodstva Zveze komunistov Slovenije, katere cilj mora še naprej ostati razvijanje demokratičnih odnosov v naši družbi.

V spomin na srečanje so dolgoletni komunisti prejeli knjigo.

R. P.

Vlado Klemenčič z gospodarstveniki naše občine.

»Živim kot kralj na planini visoki...«

Si tudi vi kdaj zaželite, da bi se umaknili iz vsakdanjega hrupa in nervoze v blažen mir planin? Ko smo obiskali Matevža Zaleznika in Angelo Ročnik, ki že od 1. maja paseta živino na Robnikovi planini, smo jima bili kar malo nevoščljivi. Njun umirjeni vsakdan le kdaj pa kdaj zmoti hrup kakšnega avtomobila, ki pripelje mimo pastirske postojanke, sicer sta pa sama svoja gospoda.

Matevž Zaleznik nam je povedal, da paseta že vrsto let in da jima v planini nič ne manjka. V letošnjem poletju sta pasla 19 glav živine, kar je manj kot prejšnja leta. Hrano jima dajo kmetje, katerih živino paseta. Sicer pa imata v izobilici kislega mleka, kruh si pa velikokrat sama pečeta. V čredi imata eno samo kravo molznico, kar pa zadostuje za njune potrebe.

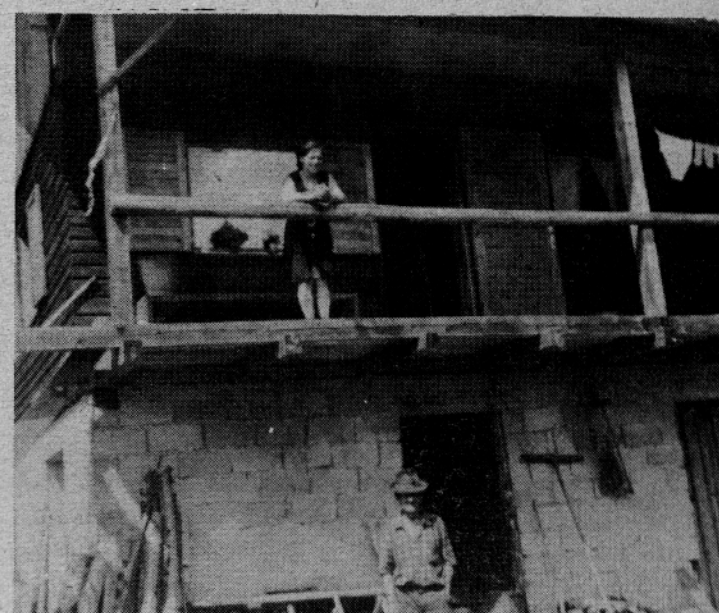
Moti ju le to, da hiša za pastirja, ki so jo zgradili kmetje, ni

dokončana. Obljub je bilo že veliko in ko bodo izpolnjene, bo bivanje v pastirskem bivaku prijetnejše in bolj zdravo.

Na Robnikovi planini bosta do septembra. Potem se bosta umaknila v dolino. Matevž

Zaleznik bo potem pomagal na kmetijah v okolici. Dela je vedno dovolj. On sicer ne zna ne brati ne pisati, toda kot sam pravi, za delo, ki ga opravlja, to niti ni potrebno.

Rajko Pintar

Matevž Zaleznik in Angela Ročnik pred pastirskim stanom na Robnikovi planini.

Program prireditev za občinski praznik

DATUM	URA	PRIREDITEV	KRAJ
28. 8. 1988	11.00	Proslava 95. obletnice ustanovitve Sav. podružnice SPD pri Mozirski koči	Mozirska koča
3. 9. 1988	9.00	Kegljaški četverboj za pokal ZKZ Mozirje	Kegljisce Mozirje
	16.00	Joškov memorial v rokometu	Luče
4. 9. 1988	10.00	Trim kolesarjenje Šmartno — Nova Štifa	Mozirje
	8.00	Tekmovanje z malokalibrsko puško	Rečica
	9.30	Šahovski turnir	Rečica
5. 9. 1988	18.00	Otvoritev daljnovega Križ — Florjan	Florjan
	16.00	Turnir v namiznem tenisu	Mozirje
6. 9. 1988	17.00	Otvoritev modernizirane ceste Renek — Rečica	Rečica
	16.00	Srečanje v košarki	Mozirje
7. 9. 1988	18.00	Otvoritev stanovanjsko poslovnega objekta v Gornjem gradu	Gornji grad
	17.00	Prijateljska nogometna tekma	Mozirje
8. 9. 1988	10.00	Otvoritev vodovoda v Solčavi	Solčava
	18.00	Otvoritev razstave o dejavnosti IV. operativne cone v Zgornji Sav. dolini	Galerija Mozirje
	17.00	Lokostrelska tekma	Gornji grad
	14.30	Otvoritev prodajalne — papirnice Savinja Mozirje in poslovne enote LB za obrtnike	Mozirje
9. 9. 1988	16.00	Otvoritev mednarodne cvetlične razstave ob 10-letnici Savinjskega gaja »Cvetlična Forma viva«	Savinjski gaj
	18.30	Prijateljsko srečanje v odbojki OK — Ljubno — Fužinar	OŠ Luče
	16.00	Smučarski skoki na 25. metrski skakalnici na Ljubnem	Ljubno
	15.00	Mali nogomet — turnir v Nazarjah	Nazarje
10. 9. 1988	15.00	Predaja gasilskega avtomobila svojemu namenu GD Solčava	Solčava
	10.00	Prikaz Lokostrelstva v Solčavi	Solčava
	9.00	Propagandni tabor v Solčavi	Solčava
	17.00	Slavnostna seja skupščine občine Mozirje	Solčava
11. 9. 1988	9.00	Teniški turnir — Rečica ob Savinji	Rečica

Na stavbi krajevnega urada na Rečici se bohoto ansamski sistem kableske in satelitske televizije. Sistem je opremljen z rečičkim grbom, kar je mnogo lepše, kot pa, da bi bila na njegovem mestu reklama za podjetje.

Na Rečici že gledajo satelitsko TV

Na Rečici so pričeli s poskusnim obratovanjem kablesko-satelitske televizije. Gradbeni odbor, katerega je vodil Silvo Zdošek, je uspel v izredno kratkem času speljati akcijo, ki je v nekaterih drugih okoljih trajala veliko dlje časa.

Ideja o izgradnji kableske in satelitske televizije se je porodila v mesecu januarju na nivoju celotne krajevske skupnosti. Že takrat pa so ugotovili, da zaradi izredne raztresenosti krajevske skupnosti, akcije ne bi mogli speljati z razumnimi stroški. Zato se je v začetku marca formiral gradbeni odbor, ki je pripravil načrt za izgradnjo sistema v ožjem delu trga. Dela so hitro stekla, zelo veliko opravil pa so opravili kar naročniki sami. Teh je trenutno 55. Vsak od njih je prispeval

700.000 din, vendar so vse izkope, pripravo postaje, izdelavo drogov in druga dela opravili sami.

Kot smo dejali na začetku, televizijski sistem deluje poskusno. Nekaj porodnih krčev je seveda še prisotnih, pričakujejo pa, da bo čez mesec dni sistem končan. Naročniki kablesko-satelitske televizije lahko trenutno gledajo prvi in drugi ljubljanski program, prvi in drugi zagrebški program in 4 satelitske programe (SAT 1m Super, Teleclubm RTL) z maleknostnimi dodatki pa bodo lahko gledali še ostale štiri satelitske programe.

Vse stroške so nosili naročniki sami, hvaležni pa so Svetu KS Rečica, ki je podprl njihovo akcijo.

Rajko Pintar

Pršut za potrošniški svet

Problematika delovanja potrošniških svetov je več ali manj znana, jasna je tudi dokaj neopredeljena vloga, bolj rečeno njihov vpliv na razreševanje zadev, kar je v današnjih časih še bolj poudarjeno. Pa vendarle. Večina potrošniških svetov moziške občine je komiteju za gospodarstvo in družbeno planiranje SO Mozirje poslala svoje želje, pripombe in zahteve. Utemeljene in neutemeljene, vse skupaj pa komitej proučil in primerno ukrepal. Ob tem pa tole. Težave delo-

vanja potrošniških svetov so znane vsem, včasih pa posamezne zahteve in želje že presegajo skupna hotenja.

Zgodilo se je v enem izmed krajev moziške občine. Na seji sveta so člani spregovorili o vseh pomanjkljivostih preskrbe in opredelili svoje želje. Med drugimi je bila izrečena pripomba, da v trgovini ni pršuta. Trgovina je prisluhnila željam in zagotovila pršut. Toda. Edini kupec pršuta je bila članica potrošniškega sveta.

J. P.

Za celovito socialno varnost

Člani občinskega sveta zveze sindikatov so veliko pozornosti namenili analizi o družbenem in osebnem standardu občanov moziške občine. Skupščina občine je namreč zadolžila svet, da pripravi analizo, na podlagi katere bi lahko o tej pereči problematiki razpravljala tudi telesa občinske skupščine. Pripravljeno gradivo je prvo te vrste v moziški občini, zajema pa prikaz delitve osebnih dohodkov v združenem delu, v zasebnem sektorju, dohodke kmetov, osnovne podatke o družbenem in skupnem stanovanjskem fondu, zagotavljanje socialnovarstvenih pravic občanov, problematiko zaposlovanja, počitniške zmogljivosti združenega dela in stanje na področju zdravstvenega varstva, nesreč pri delu in invalidnosti.

Obsežno gradivo je pripravil svet za življenjske in delovne pogoje delavcev, obravnavali so ga na organih občinskega sveta zveze sindikatov, na seji pa so sprejeli ustrezne pobude in zaključke.

Zaviralci razvoja

Zgodilo se je v eni izmed delovnih organizacij iz moziške občine. Njeno ime niti ni važno. Na oglasni deski delovne organizacije so se pojavili napisi, s katerimi se je »nekdo« norčeval iz raziskovalnih poskusov, s katerimi poskuša delovna organizacija razviti nove proizvode za domači in tuji trg. Treba je povedati, da je prav ta delovna organizacija ena izmed redkih v moziški občini, ki vsestransko podpira raziskovalno in inovativno dejavnost. Za to dejavnost je bila že večkrat nagrajena, prav tako tudi posamezniki iz raziskovalne skupine, s svojimi novitetami pa se pojavljajo na različnih sejmihi doma in v tujini.

Seveda je nam težko soditi, kakšen je finančni uspeh različnih inovacij in izumov. Včasih je najbrž prav majhen. Vendar pa — tolikokrat imamo na jeziku razvite zahodne države in njihovo gospodarstvo ter ga postavljamo za zgled. Vse lepo in prav. Toda v ZDA naprimer na 50 patentov uspe le eden, pri nas pa očitno morajo uspeti vsi. Pravica do poskusov obstaja tudi v vseh vejah

Njihov namen je spodbuditi širšo družbeno-politično skupnost, da bi glede na zaostrene razmere in resnost položaja skušala v okviru razpoložljivih možnosti zagotoviti socialno varnost vsem delavcem. Analiza je seveda osnova, na podlagi katere bodo strokovnjaki posamezna področja temeljito obdelali in pripravili programe socialne varnosti. To posebej velja za organizacije združenega dela, zlasti za tiste, ki poslujejo z motnjami. Razen v Turistu in delno na Zgornjesavinjski zadrugi položaj trenutno ni kritičen, vendar se bodo razmere še zaostrovale in kaže biti nanje pripravljen.

V ta namen so pri komiteju za družbene dejavnosti imenovali pripravljalni odbor in določili nosilce za podrobno obdelavo posameznih področij. Delo je pospešeno teklo tudi v poletnih mesecih, celovit program socialne varnosti, opredeljen z nosilci in roki, pa mora biti pripravljen do začetka jesenskega obdobja.

J. P.

Rdeči križ Slovenije je v začetku avgusta organiziral krvodajalsko akcijo v naši občini. Tudi tokrat so se naši ljudje dobro odzvali vabilu te humanitarne organizacije. Kri je dalo 511 krvodajalcev, od tega v Nazarjah 286, na Ljubnem pa 225.

Septembra bo zbor obrtnikov

Veliko je že bilo napisanega o nizkih osebnih dohodkih delavcev, ki so zaposleni pri obrtnikih. Za osvežitev spomina le to, da so za osebnimi dohodki v gospodarstvu naše občine zaostajali za skoraj 40 odstotkov. Takim prikazanim osebnim dohodkom je seveda le malokdo verjel. Zaradi takega prikazovanja osebnih dohodkov so bile še najbolj prikrajšane družbene dejavnosti (zdravstvo, šolstvo, socialno skrbstvo...), saj se je na njihove račune nateklo dosti manj denarja, kot bi se ga sicer.

O tej problematiki pa tudi o splošnem položaju obrtništva v naši občini smo se pogovarjali s funkcionarji Obrtnega združenja Mozirje Hermanom Remicem, Martinom Aubrehtom, Viktorjem Kovačem in Vilijem Marovtom. Predvsem so povedali, da bodo v septembru organizirali zbor vseh obrtnikov iz naše občine, kjer se bodo odkrito pogovorili o prikazovanju in obračunavanju osebnih dohodkov. Tudi v obrtnem združenju zelo dobro vedo, da prikazani osebni dohodki niso realni. Zaradi tega pada slaba luč na vse obrtnike v občini. Gotovo so med njimi tudi taki, ki pošteno prikazujejo osebne dohodke.

V okviru obrtnega združenja obstaja servis, ki obrtnikom lahko nudi vso pomoč pri računov-

vodskih in knjigovodskih poslih. Vendar se obrtniki vse premalo poslužujejo njihove pomoči. Zato je namen septembrskega zbora obrtnikov predvsem to, da bi se odkrito pogovorili o nastali situaciji in da bi bilo v bodoče kršitev čim manj. Po besedah vodilnih mož Obrtnega združenja, se je stanje že v zadnjih nekaj mesecih popravilo, saj sedaj povprečni osebni dohodek delavcev pri obrtnikih ne zaostajajo več za povprečnim osebnim dohodkom v gospodarstvu za 40 odstotkov, ampak samo še za 30 odstotkov.

Njihova pripomba je tudi to, da prikazani osebni dohodki v gospodarstvu predstavljajo dohodek od direktorja pa do snažilke, medtem ko pri njih samo dohodek delavcev, ki so v glavnem brez ali z nižjo kvalifikacijo.

Sicer pa obrtniki ocenjujejo stanje obrtništva v naši občini za nekako povprečnega. Obstajajo občine, v katerih je možen veliko večji razvoj obrtništva kot pri nas, so pa tudi take, kjer je stanje dosti slabše. Ocenjujejo, da se je deklarativno odnos do obrtništva zelo popravil, da pa v praksi še ni čutili nikakršnega napredka.

Predvsem so problematiko razmere na tržišču, kjer ne vladajo nikakršne zakonitosti, ampak se mora znati vsak kakor ve in zna.

Rajko Pintar

Obetavne spremembe obrtnega zakona

Regijskega posveta o spremembah Obrtnega zakona in Zakona o davkih občanov so se udeležili tudi obrtniki iz naše občine kakor tudi predstavniki Uprave za družbene prihodke. Na tem področju se pripravljajo velike spremembe, ki jih nekateri ocenjujejo kot velik korak naprej.

Obrtni zakon prinaša nekaj pomembnih novosti: osebnemu delu odpira vse gospodarske dejavnosti (če to ni s posebnim zakonom prepovedano), loči sredstva obratvalnice od sredstev obrtnika in s tem uvaja poslovni sklad obratvalnice, omogoča dopolnjevanje in spreminjanje dejavnosti, sprošča število zaposlenih delavcev in omogoča realno vrednotenje vložnih sredstev ustanovitelja pogodbenega organizacije.

Davčni zakon poudarja ekonomsko funkcijo davkov: znižuje davčno osnovo, kadar gre za vlaganje v reprodukcijo in se odpo-veduje kar 60% davkov, kadar gre

za produktivne namene. Uvaja davčne olajšave za vse zaposlene delavce (ne samo novozaposlene) in vzpodbuja zaposlovanje invalidov.

Dobrih, za razvoj obrti koristnih sprememb je še precej, a vendar ne toliko, da bi lahko rekli, da so problemi osebnega dela rešeni. Domet sprememb je objektivno omejen. Recimo: vse spodbudne davčne olajšave izgubijo svojo vrednost ob podatku, da odpade v strukturi družbenih obveznosti obrtnika kar 73,5% (v letu 1987) na prispevke za samoupravne interesne skupnosti in samo 26,5 odstotka na davke. Še vedno niso urejene možnosti uvoza opreme in nakupa deviz na deviznem trgu, nedorečena so vprašanja vlaganj (obveznice, delnice)...

Kot že rečeno, spremembe prinašajo veliko novosti, vendar obrtniki smatrajo, da še ne vsega, kar obrtniki potrebujejo za razmah tega dela drobnega gospodarstva.

R. P.

NOVICE

so objavile pred 10-imi leti

Na prostoru med lekarno in bančno enoto v Mozirju so te dni postavili javno telefonsko govornico, ki bo služila tako za lokalne kot za medkrajevne pogovore. To je za kraj nedvomno velik napredek. Opravljanje s telefonom je dokaj enostavno in lepo opisano v sami govornici. Zanimivo je, da je iz nje mogoče dobiti sleherno telefonsko omrežje v državi. Zato je treba skrbno prebrati navodilo za plačilo tarife, ki je nameščeno ob aparatu. Na kratko, če želimo govoriti n.pr. z Beogradom, potem se najprej prepričamo, koliko to stane, ter nato v ustrezne predalčke vržemo denar. Ko se pokaže rdeča lučka, pa je mogoče poklicati željeno številko. Seveda pred to pa pozivno številko, ki jo ima vsako telefonsko omrežje v državi. Na območju celjskega omrežja ni treba zavrteti karakteristične številke. V govornici ni imenika, zato je treba vedeti številko, ki jo želimo poklicati. Če želimo pogovor podaljšati, je treba ob značilnem zvočnem znaku vreči še zahtevane novce v aparat. Takšna javna telefonska zveza je izrednega pomena, in zato pričakujemo, da bodo krajani skrbno ravnali z napravami v govornici. Potem ne bo jeze tistih, ki bi nujno želeli vzpostaviti telefonsko vezo.

S Surovino pa v naši občini res nimamo sreče. Prav je, da si podjetje naredi reklamo ali kažipote do svojih prostorov, vendar ne na tak način, kot kaže zgornji posnetek. Tabla, ki stoji v Grušovljah po svoji obliki spominja na oznako kraja, prav tako s svojo obrobno spominja na omejitve hitrosti v kraju, poleg tega pa zelo moti tudi strupeno zelena barva. Prav v posmeh pa stoji le dober meter stran okusno oblikovana tabla, ki vodi na kmečki turizem.

»Vetlična »forma viva« v Savinjskem gaju

Desetletje je kratka doba, lahko tudi dolga, če hočete verjeti. Odvisno od okoliščin, uspehov in razočaranj, od delavnosti in nerazumevanja ob tem, od ljudi takšnih ali drugačnih, od zornega kota slučajnih sopotnikov dogajanja ali zagnanih ljudi, ki se spopadajo z najrazličnejšimi težavami. In uspejo. Zakaj takšen, v meglo vpet uvod? Zaradi desetletnice Savinjskega gaja — parka slovenskih vrtnarjev. Ki seveda ni nikakršna megla, ampak desetletno obdobje delovne vneme, zanos in uspehov, padcev in vzponov, ponosa in razočaranj, nedorečenosti, tudi objektivnih (denarnih) težav, toda Gaj je tu še vedno, danes nemara lepši kot kdajkoli.

Vsaj za letos je »rešen«, dolgočasno še ne v celoti, k slednjemu pa lahko v veliki meri pripomorejo prav letošnje izkušnje. Stvari so krenile na bolje, ne v gaju, okrog njega. Kar se Savinjskega gaja samega tiče, si ga ogledite, ne bo odveč, na bolje gre pri reševanju njegovega nadaljnjega obstoja. Slovenski vrtnarji so letos v celoti prevzeli njegovo urejanje, prispeli so sadike in semena, delajo v njem, tudi delček občinskih prispevnih stopenj mu je namenjen, pa druga pomoč in še kaj. Bolj

JOŽE SKORNŠEK

jasno kot še tako lep bel dan pa je, da gaj takšen kakršen je, ne bi bil brez mozirskega vrtnarja Jožeta Skornška. Pa ne le letos. V Gaju smo mimogrede slišali, da razen njega ni nikogar, ki bi si sploh upal Savinjski gaj tako urediti, zato Jože ni naključno prvi sogovornik.

»Urejanje takšen gaj ni enostavna zadeva. Prepričan sem, da moraš biti malo »usekan«, da se tega lotiš. Kaže, da sem res. Jasno je namreč, da neko uradno pokroviteljstvo z mnogo obljubami in besedami in temu nasprotno nenehno delo z dušo in telesom rodita povsem drugačne sadove. S svojimi delavci sem skoraj več v Gaju kot na vrtnarji, za okopavanje, gnojenje in druga v vsakem trenutku potrebna opravila sta v popoldanskem času najeti dve delavki, kosimo vsaj enkrat tedensko, stezice pometemo trikrat na teden, potrebno bo zalivanje in še kaj. Park je danes takšen kot bi morali biti vsi v Sloveniji in se po vrtnarski plati lahko primerja s parki na zahodu.«

Še marsikaj je Jože povedal. Letos je bil park precej zanemarjen, objekti so bili poškodovani, »oralci« so ga celo huligani s težkimi motorji, kritik je bilo veliko. Nejasnosti glede urejanja je bilo veliko, tudi kritik prvih obiskovalcev. Vrtnarji so ga prevzeli

v zadnjem hipu, tudi zaradi desetletnice. Še za reklamo si sprva niso upali poskrbeti, le delali so v prepričanju, da se bodo ljudje sami prepričali o vseh njegovih lepotah, se z veseljem vračali in to je edina prava reklama. V tem obdobju je takšna reklama že upravičena. Obisk je bil dober doslej, čeprav bi moral biti še večji. Zakaj?

Jože Skornšek: »Vrtnarski del je torej urejen, neločljiv del parka (ali Gaja, da ne bo pomote) so tudi narodopisni objekti in predmeti v njih. Samo štiri naj naštejemo: kmečka hiša, kašča, kovačija in preužitkarska hiša. Ti objekti bi morali biti odprti za ljudi, ki naj bi v njih dobili tudi okrepčilo, prigrizek, ob tem seveda, da bi najprej spoznali bogastvo njihove notranjosti. Žal je težko, ni denarja za človeka, ki bi skrbel za to, morda ni prave pripravljenosti, tudi za druge objekte. Posamezni se odprejo le ob najavljenih skupinah in to je vse. Odprta vrata teh objektov bi ljudi razveselila, jih zadržala dalj časa, poživila utrip in ponudbo gaja, Gaj bi ljudem dal več in ljudje njemu prav tako. Enostavno bi ljudje več potrošili, kar ne sme biti zanemarljivo.

Te objekte moramo oživiti vsaj ob desetletnici Savinjskega gaja, ko bomo pripravili mednarodno razstavo rezanega cvetja na prostem, eno prvih v Jugoslaviji. Otvoritev razstave bo 9. septembra ob prazniku občine Mozirje. Sredstva? So, vendar jih je daleč premalo, kljub boljšemu razumevanju. Ne bi preživeli, če slovenski vrtnarji s sadikami in cvetjem ne bi »prispevali« pretežni del potrebnih sredstev, da o prispevku v obliki prostovoljnega dela ne govorim. Brez vrtnarjev Savinjskega gaja v pol leta ne bi bilo. Takšnega kot je.«

Ko že govorimo o slovenskih vrtnarjih in njihovem prispevku, je najbolj na mestu za oceno predsednica društva slovenskih vrtnarjev Marica Kušar: »Nenehno se vsi ubadamo le s finančnimi problemi. Savinjski gaj je park slovenskih vrtnarjev in enostavno si nismo mogli privoščiti neurejenosti in slabega glasu širom po domovini in po svetu. Prevzeli smo gaj in letošnje leto je preizkusna doba, ki naj odloči. Tudi zaradi pomanjkanja denarja v preteklosti ni bilo pravega poslušanja, če temu lahko tako rečem. Stanje se je letos izboljšalo, vrtnarji smo poskrbeli za Gaj, z družbeno-politično skupnostjo znova dobro sodelujemo, tudi denarno in drugače. Za nadaljnji obstoj sta potrebna zanesenjaštvo in denar, brez njega ne gre. Brez Jožeta Skornška tudi ne. Če bomo prva dva pogoja zagotovili, bo šlo, sicer ne vem, upam pa.

Ob desetletnici se bomo še posebej izkazali. Na že omenjeni razstavi na prostem bodo poleg slovenskih in jugoslovanskih razstavljalcev sodelovali tudi vrtnarji iz Nizozemske, ČSSR, Madžarske, Tajlanda in Tajvana. Vrtnarji vsega tega sami ne bomo zmogli. Naše je strokovno delo, ob tem pa naj se izkažejo domači turistični in gostinski delavci, pa vsi drugi, priložnost imajo, možnosti je ogromno, izkoristimo jih. Vsi skupaj.«

JANEZ PLESNIK

Pogled na naše vršace iz Logarske doline.

Pet zvezdic: obremenjeno zadovoljstvo

Vsaj ena vzpodbudna novica iz naše turobne turistične ponudbe. Gostišče in penzion Raduha Emike Selišnikove iz Luč se lahko pohvali s petimi zvezdicami za kakovost. Je edini gostinski lokal v naši občini, ki je bil ocenjen tako visoko.

Dolgoletna prizadevanja, vne- ma in trma, tarnanje in radost, predvsem pa ogromno dela in odrekani so rodili sadove. Tudi bežni obiskovalci Gornje Savinjske doline poznajo Emiko, njen lokal, hrano... Edinih pet zvezdic.

Njeno gostišče s penzionom seveda ne more biti nikakršna oaza v puščobni turistični ponudbi tega področja, zato ji tudi ni v nemar stanje v bližnji in daljnji okolici, še najmanj v Logarski dolini. »Logarska dolina je prazna, ker se recimo na Izletniku ne brigajo za goste, še manj za kakovost ponudbe, njihova propaganda je na čisti ničli, objekt in tisti, ki ga vodijo so preveč narazen, ni interesa in Logarska je prazna. Zelo dobro pa vem, da je bila Logarska še ne dolgo tega polna, s preko 100 zadovoljnimi gosti. Za goste si moraš pač veliko prizadevati, se žrtvovati, živeti moraš z njimi, šele potem se vračajo in boljše propagande si ne moreš misliti. Tega v Logarski niti slučajno ni in stanje je takšno kakršno je.«

Brez dvoma je to iztočnica za njeno uspešnost, uspešnost njene- ga lokala in Luč. »Z gosti pri meni in v Lučah ni težav. Iz leta v leto se vračajo, tudi 20, celo 30 let. Sprašujete kaj goste vrača k nam? Prvo je prvi vtis, domačnost že pri sprejemu, pri prvem in vseh naslednjih prihodih, drugo je resnična kakovost ponudbe. V današnjem času lahko uspeš, če nudiš resnično najvišjo kakovost, slabe ponudbe ob visokih cenah si enostavno ne moreš privoščiti.

Boste videli, kakšne ribe bom ujel takrat, ko bom zrasel.

Tudi ni povpraševanja. Res je, da draginja ima posledice, čas bivanja se krajša, gostov je manj, ti pa zahtevajo predvsem kakovost. S takšnimi nimam težav, vedno jih je dovolj. Nekateri prihajajo že po 20 let, nekateri tudi 30. To je družina iz Beograda in vsi skupaj smo pravzaprav že ena prava družina, že z drugim rodom te družine. Sicer prihajajo iz ZR Nemčije, Splita in drugod, največ pa je Zagrebčanov. Trenutno imam 12 ležišč najvišje kakovosti, načrtujem jih še 12, če bodo krediti kolikor toliko ugodni. Seveda se pri meni hranijo tudi gostje, ki bivajo v zasebnih sobah po Lučah.«

Pet zvezdic pač nekaj pomeni! »To že, vendar so te zvezdice vezane na veliko stvari. Na sam objekt, njegovo urejenost in opremljenost, strokovno usposobljenost, na kakovost ponudbe in storitev. Vse to je treba zadržati vsaj na enaki ravni, vse to pa terja več zaposlenih, več stroškov in manj dohodka, kot v vinotoču, bifeju... Tvegati pa je treba in se ob tem zavedati, da je danes najbolj drag prav čas.

Eden bistvenih pogojev, celo predpogojev, je dobra, domača in raznovrstna hrana. To gostje večinoma že poznajo, zato poskrbimo tudi za presenečenja. Ne le pri hrani, tudi drugod. Gostom je dolina všeč, je pa turistično mrtva, ni infrastrukture. Zato je treba goste zaposliti. Sama grem z njimi s kolesom do Logarske doline, pripravljamo izlete na Raduho, k pastirju na Javorju pod vrhom Raduhe na mleko, izlete po dolini, pa tudi do Vrbskega jezera, da si otroci ogledajo Minimundus in podobno. Ustrežemo njihovim željam, če jih ni, si sami izmislimo zanimivosti.«

JANEZ PLESNIK

90 let nesebičnosti in razdajanja

Poročilo s slovesnosti ob 90-letnici Gasilskega društva Radmirje pričnimo z anekdoto. Nekega sestanka Občinske gasilske zveze Mozirje se je udeležil gasilski funkcionar, ki je iz mesta, kjer imajo profesionalno gasilsko brigado. Ko je slišal, kako številčna so naša društva, se je skorajda razhudil in trdil, da je dovolj, če ima gasilsko društvo okoli 20 gasilcev, ki pa so izredno dobro izurjeni. No, naši gasilci so mu odgovorili, da imajo poleg dobro izurjenih gasilcev še veliko drugih članov, ki lahko po svojih močeh pomagajo pri delu društva. Saj pa ni protipožarna varnost edina aktivnost gasilskih društev. Le-ta sodelujejo pri ničkoliko drugih akcijah v svojih krajih. In pri tem pride še kako prav številčno članstvo.

S takim velikim številom se lahko pohvalijo tudi radmirski gasilci, ki letos praznujejo 90-letnico svojega obstajanja. Trenutno beležijo okoli 180 članov, od tega je ena tretjina pionirjev in mladincev obeh spolov. Priznajmo, da je to za tako majhen kraj, kot je Radmirje, kar lepa številka. Zato je njihovo delo čutiti na vsakem koraku. Korenine tega dela segajo v leto 1898, ko so na pobudo takratnega šolskega upravitelja Jožeta Tenčaka izvolili prvi odbor gasilskega društva Radmirje. Prvi odborniki so postali: Jože Tenčak, Franc Časl, Ignac Stermecki, Anton Štiglic, Alojz Koklin in Jože Zalesnik. Takoj ob ustanovitvi so začeli zbirati prostovoljne prispevke za

gradnjo doma, ki so ga nato zgradili že v prvem letu. Istega leta je bila nabavljena tudi prva ročna brizgalna.

Med nemško okupacijo slovenskih domov so se tudi radmirski gasilci odzvali klicu domovine in v borbi za svobodo jih je pet darovalo svoja življenja in sicer: Jože Štuler, Ivan Benda, Franc Štiglic, Ignac Stermecki in Alojz Rihter.

Leta 1953 so samoinicijivno in brez zunanje pomoči zgradili stavbo, ki naj bi postala gasilski dom in dom krajanov. Ker je bil objekt prevelik in bi ga bilo z lastnimi sredstvi nemogoče dokončati, so ga prodali. V njem je danes mlekarina. Zato pa so leta 1967 adaptirali in predali namenu sedanjih gasilskih domov.

Tudi zadnja leta se intenzivno posvečajo gradnji, saj so leta 1982 prevzeli objekt bivšega kulturno-prostvenega doma in ki je bil pozneje šola. Namenili so se, da bodo do leta 1990 objekt obnovili in da bo služil krajanom Radmirja za najrazličnejše prireditve.

Danes je Gasilsko društvo Radmirje tehnično zelo dobro opremljeno in organizirano. Društvo ima tri avtomobile, od tega dve avtocisterni, tri motorne črpalke in drugo potrebno orodje. Zato lahko v vsakem trenutku s svojo opremo in znanjem prispejejo v nesreči vsakomur na pomoč. To so že velikokrat dokazali.

RAJKO PINTAR

Društva in mi

V društvih ljudje uresničujejo skupne želje in potrebe. Društvo pa ni le upravni odbor, ampak mora stati za njim tudi mnogoštevilno članstvo. Šele v tem primeru lahko zares živi in uspešno deluje za skupne cilje. Če torej vidimo, da upravni odbor nekega društva dela v interesu našega kraja, bi morali čutiti kot dolžnost, da se vanj vključimo tudi formalno.

Za članstvo v društvih (gasilsko, turistično, planinsko, prostovoljno...) plačujemo članarine. To je pač minimalno, kar smo kot člani dolžni storiti. Plačilo je sploh tudi pogoj, da smo (še) lahko včlanjeni.

Višine članarin — letos znašajo od 1000 do 3000 din — ne morejo in ne bi smele biti razlog, da jih ne bi plačevali in vsaj na ta način nekaj storili za društva oziroma za svoj kraj. Upoštevajmo, da bi se vse nehalo, kot pravimo, če bi vsi plačevali samo članarine. Torej mora marsikdo žrtvovati veliko več, ne sicer denarja, toda tudi čas je navsezadnje denar.

Za društva je vendarle tudi članarina kot kamen do kamna za palačo. V bistvu ena članarina ne predstavlja niti vrednost ene ure dela, ki ga nekdo drugi poleg tega, da je tudi plačal članarino, za društvo opravlja morda ne le občasno, ampak kar dan za dnem. Pa ne, ker bi bil to dolžan drugim. Vsi krajanji imamo vsaj načelno enake obveznosti drug do drugega. V praksi seveda upoštevamo moči, materialne možnosti in sposobnosti posameznih. Nikakor pa ni res, da se nekoga nekaj prav nič ne tiče, kot hoče včasih kdo dokazovati. Obveznosti nimamo le do sebe in svoje družine. Videti le sebe, pravimo, ni človeško, čeprav je v stvari to še kako človeška lastnost.

Potrudimo se torej, da bomo sebičnost v sebi znali premagati, ne le, ko bo stvar o simbolični članarini, ampak tudi, ko bomo za skupne potrebe morali žrtvovati znatno več. Upoštevajmo, kar vedo celo volkovi: v slogi je moč.

J. MAVRIČ

Drobne zanimivosti

Janišch navaja v svoji topografiji Štajerske leta 1822, da je takrat imel srez Gornji grad vsega 17 občin, našteli so 1125 hiš in ugotovili površino sreza 31.265 joh.

V nekdanjih trgih je prevladovala volja tržanov (purgarjev). Znan je upor ljubenskih kočarjev proti staremu volinemu redu, ko niso imeli volilne pravice, torej so v kraju odločali le tisti, ki so imeli premoženje in tako tudi volil-

no pravico. Verjetno je iz tistih časov še danes živ izraz »jevšova gospoda« (jelševa). To je pomenilo nekako tako kot jara gospoda.

Prgacijonka je rastlina, ki so jo uporabljali kot odvajalo za konje. Bajje je tako hitro delovala, da še danes ponekod poročajo, če se nekomu muči, ali da nekdo pretirano hiti — primerjajo ga — je tak kot prgacijonka.

A. V.

Kljub suši vode za krst ni zmanjkalo. Pa se je novokrščenemu flosarju splačalo potpeti. Ko je svečano zaprisegel flosarskemu patronu Sv. Miklavžu, je lahko pošteno zmočil tudi svojo notranjost.

Mladih flosarjev na Ljubnem zlepa ne bo zmanjkalo. Že pri teh letih znajo prav pošteno zavriskati in se postaviti s svojim klubokom. Že sedaj se vidi, da bodo dobri nasledniki »tazaresnih« flosarjev.

Vasovalci so zapeli pod mnogimi okni. Povsod so jih lepo sprejeli. Tudi dobre kapljice ni manjkalo. Saj pa se s suhim grlom ne da lepo peti, kajpada.

Izročilu flosarjev niso šteti dnevi

Čprav je pred Flosarskim balom iz leta v leto večja številka, letos je bila to osemindvajset, pa postaja ta turistična prireditev vedno bolj mlada. Za to ima veliko zaslug skupina mladih fantov in deklet z Ljubnega, ki zavzeto negujejo flosarsko izročilo in ki so tudi letos pripravili sobotni in nedeljski program. Obujajo flosarske dogodivščine in večšine, tudi tisto, da mora biti flosar moker zunaj in znotraj. Dobre volje jim tudi letos ni manjkalo. Veliko flosarskih dogodivščin so obiskovalci lahko slišali. Kot na primer tisto pripoved starega flosarja: »Enkrat smo meli krizo s flosarjem. Po pa nismo meli kirga zravn vzeti, smo pa enga mladega vzeli — ene 14—15 let je bil star. Smo rekli boš pa za koha. Po pa ta prva dva dni je že bla taka župa, da ni bilo za kunkamr. Po gaje pa birt mal v roke vzel, je reku »bo pa že treba malu soli in popra, pa če ni vode pa vina zravnno malu notri uli, a ne. Pol je pa zglede blo tistu preveč, ga pa vidimo zvečer, ko b mogla večerja bit, da tam v enem kotu sedi pa se joka tam pr flou. Ga vprašamo — ka je pa, s kej domi pozabu?« Mamo, da b župo kuhala.«

Flosarski bal ostaja naša osrednja turistična prireditev, ki iz leta v leto dobiva večji odmev v slovenskem prostoru. To se pozna tudi pri obiskovalcih. Ostri opazovalci so tako lahko letos opazili veliko število avtomobilskih tablic, ki niso nosile oznake CE. Tu se že kažejo rezultati precejšnjega vlaganja organizatorjev v propagando in predstavitev prireditve. Nič pa ne bi pomagalo, če bi prireditev ostajala iz leta v leto ista. Jasno je, da železnega scena-

rija flosarskih običajev ni mogoče spreminjati, zato pa odločajo malenkostne novosti v programu. Teh pa je vsako leto nekaj. Bogata etnografska zakladnica ponuja dovolj možnosti. Če k temu dodamo še lepo vreme in zelo solidno gostinsko in kulinarčno ponudbo, potem prireditev mora uspeti. Tako v programskem kot v finančnem smislu.

Uspešna izvedba prireditve pa seveda ne pride sama od sebe. V organizacijo je vložena zelo veliko dela in truda. Nikakršnega smisla ne bi imelo navajati števila ljudi, ki sodelujejo pri organizaciji in to iz enostavnega razloga, ker pri tem sodeluje celotno Ljubno. Flosarski bal ni samo dogajanje v Vrbju, Flosarski bal je tudi lepo urejena okolica, počiščene ulice in poti, urejeno cvetje na balkonih in oknih, so tudi mlaji in dobrodošlica na vsakem koraku.

Posebno poglavje je bila letošnja povorka. Tako bogate nismo videli že vrsto let. Veliko število kmečkih vozov, kočij in drugih vozil smo lahko videli. Prav nič ne bomo pretiravali, če rečemo, da je bila v povorko vključena večina konj, ki jih še premoremo v naši občini. Posebej pohvalno pa je, da so se predstavila tudi druga turistična društva iz naše občine.

Na nedeljski prireditvi je Turistično društvo Ljubno podelilo tudi priznanja za najlepše urejeno okolico in najbolj negovano cvetje, dobronamerno pa je podelilo tudi nekaj črnih pik. Na ta način želijo člani Turističnega društva vzbuditi še večji interes za čistočo in urejeno okolje.

RAJKO PINTAR

Bogastvo barv in svetlobe

PECCA PLATOVŠEK

V zadnjih desetih ali petnajstih letih lahko v Sloveniji opazimo zanimiv družbeni pojav. Vedno več ljudi se namreč odloča za različne oblike likovnega izražanja in to predvsem za slikarstvo. Morda ljudje v njem najdejo neko obliko sproščanja, vendar je to ena najbolj plemenitih oblik sproščanja. Med take ljubitelje slikanja spada tudi Pepca Platovšek z Ljubnega, ki je letos razstavljala v okviru Flosarskega bala. Pepca Platovšek je pričela ustvarjati relativno pozno in je v zrelih letih našla čas, da je uresničila tista hotenja, ki jih v mladosti iz različnih vzrokov ni mogla.

Ob otvoritvi razstave je zbranim gostom spregovoril akademski slikar prof. Alojz Zavolovšek. Avtorici oljnih del Pepci Platovšek je dal vse priznanje za ustvarjalno delo, prav tako pa tudi organizatorjem razstave, ki ne pozabljajo na svoje ljudi in jim nudijo možnost za razstavljanje.

Prav gotovo ne gre dvomiti, da je Pepca Platovšek izreden talent, je

poudaril Alojz Zavolovšek. Ustavlja se ob lepotah naše pokrajine, cvetočimi jablanami, še posebej pa so ji pri srcu jesenski motivi s svojimi toplimi barvami. Ko slika te motive na romantično-realističen način, nam ohranja bogato zakladnico naravne in kulturne dediščine. Iz del pa so lepo razvidne tudi nekatere zelo uspele likovne rešitve. Še posebej pa iz njenih del govorijo barve in svetloba.

Vse kar je Pepca Platovšek upodobila, je podvrženo tej večni dialektiki umiranja. Ona pa je to s svojimi deli ohranila na svojstven način. Stalno nas opozarja, v kako lepem okolju živimo, opozarja nas pa tudi, da je vedno treba najti čas, se podati v naravo in preiščljavati, kakor preiščlja slikar, ko se odloča za upodobitev motiva.

Razstava je bila odprta tri dni, vendar so jo kljub temu videli številni obiskovalci. Posebej so razstavo pozdravili Ljubenci, saj mnogi niso vedeli za ustvarjalni talent svoje sokrajanke. Upajmo, da bo imela možnost svoja dela predstaviti še širšemu občinstvu.

RAJKO PINTAR

Nihalka obratuje

Nihalka Žekovec obratuje sedaj vsak dan od 8. do 16. ure. Nihalka vozi na vsaki dve polni uri, ob petkih, sobotah in nedeljah pa vozi nihalka dve uri dlje kot ob ostalih dneh v tednu. Če pride več kot dvajset gostov in če so skupine vnaprej dogovorjene, nihalka vozi tudi izven zgoraj omenjenega voznega reda.

Cene vozovnic so sledeče: povratna vozovnica 6.000 din, vožnja v eno smer 5000 din, otroci do desetega leta plačajo za povratno vozovnico 4000 din, za vožnjo v eno smer pa 1000 din. Vodenje izleta po Golteh stane 40.000 din, če pa boste kosili v skupini desetih ljudi pa boste za eno kosilo odšteli 8000 din.

R. P.

Lučki dan — muzej narodopisja

V Lučah ob Savinji so uspešno izvedli svoj, že 19. po vrsti »Lučki dan«. Tudi ta prireditev je v preteklosti doživljala in preživljala vzpone in padce in se nekaj let nazaj povzdignila do najboljših turističnih in narodopisnih prireditve v Sloveniji. Zavidanja vredno priznanje, ob katerem pa so Lučani lansko leto nekoliko »zadremali«, iz takšnih ali drugačnih razlogov. Pa vendarle, letos so znova zavihali rokave in njihov dan je bil skoraj takšen, kot v svoji najboljši izvedbi. Skoraj zato, ker nekaterih napovedanih in zanimivih prikazov starih navad, običajev in opravil le ni bilo.

Kljub vsemu velja prireditelje

pohvaliti. Znova so prelepo vas spremenili v preprost, vendar živ in dovolj zgovoren narodopisni muzej. Brez kakršnekoli »prisiljenosti«, vsakdo si je lahko vse ogledal, se preiskusil v spretnosti obvladovanja nekdanjih opravil, tudi tisti, ki so jih predstavljali, so bili sproščeni in sproščene, prijazni, domači, gostoljubni. Veliko je vredno dejstvo, da Lučki dan nima uradnega, z minutami določenega programa, Luče so obiskovalcem od blizu in daleč na voljo ves dan. Kamorkoli stopiš je nekaj zanimivega, predvsem pa niti slučajno ne moreš biti lačen in žejen, pestra ponudba na vsakem koraku. Zlasti domača, izvorna in

predvsem dobra. Res je bilo vroče, ob tem priložnosti za oddih in osvežitev dovolj, prav tako dovolj pa spremljajočih prireditve. Denimo nogomet med debelimi in suhimi na bodočem rekreacijskem in zabavnem središču višje Luče, ki je na sprehod zvalil številne obiskovalce in izzval tudi solze, smeha seveda. Pa prikaz plezanja v strmi steni pri znameniti igli, sobotni koncert znanih solistov ljubljanske opere ob orgelski spremljavi Huberta Berganta, športne prireditve in še kaj.

Ob zares številnih obiskovalcih gneče pravzaprav ni bilo, ljudje so se sprehodili in razkropili po vsej vasi, le jekleni konjički so bili

posejani dobesedno povsod, prostora za parkiranje v Lučah pač ni, čeprav za to prireditelji niso krivi. Še nekaj je značilnega za prireditve v Lučah. Zares veliko obiskovalcev je bilo v soboto in nedeljo, ogledali so si vse, kar so želeli, zatem pa se v hudi pripeki porazgubili ob bregovih Savinje, se tam osvežili in sprostili. Tudi tako so spoznali tukajšnje lepote, ki jih ne kaže posebej in znova opevati. Skratka, Lučani naj nadaljujejo tako, sproščeno, zabavno in gostoljubno, in njihova prireditev bo znova med prvimi sorodnimi v Sloveniji.

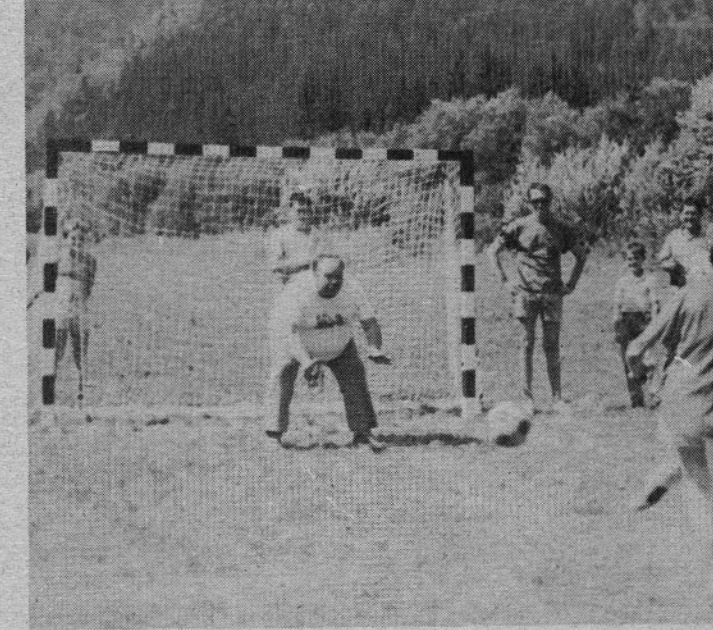
JANEZ PLESNIK

Kovaštvo živi le še v spominih, smo zapisali v prejšnji številki Savinjskih novic. V Lučah pa so obiskovalci lahko videli tudi resnične kovače.

Le pogumno fantiča, saj zaganje ni tako težko, kct so vama pravi starši. Na Lučkem dnevu se je tudi mladi rod lahko preizkusil v nekaterih že skoraj pozabljenih delih in opravilih.

Popestritev Lučkega dne je bila tekma med suhimi in debelimi. Jasno je, da so zmagali slednji, saj so igrali na male gole. Slika prikazuje ožji del obrambe debelih.

Čebelarški praznik bo še bolj bogat

Tudi devetnajsti Čebelarški praznik, ki ga organizira Turistično društvo Gornji grad, je za nami. Športni, kulturni in zabavni program si je ogledalo kar precej gledalcev, pa še več bi jih bilo, če ne bi bilo tisti vikend še šest drugih veselic in zabav po celi občini.

Bogat program prireditev so pričeli športniki. V peteroboju sta se pomerili ekipi Gornjega grada in Luč. V malem nogometu so zmagali Lučani, v ostalih panogah pa domačini.

V nedeljo so se v gornjegrajski katedrali predstavili pevci zbor »France Prešeren« iz Celja, ki so z izvrstno zapetimi pesmimi navdušili poslušalce.

Pomembno mesto v programu prireditev so namenili tudi gornjegrajskim lokostrelcem, ki iz leta v leto dosegajo boljše rezultate. Sedaj posegajo že po evropskih in svetovnih lovorikah. Zato so najboljše lokostrelce tudi javno predstavili. Prav vsi obiskovalci Čebelarškega praznika pa so imeli priložnost poskusiti se v tem športu. Pri tem so jim seveda pomagali člani domačega društva.

Kot vsako leto so se tudi letos pomerili v vlečenju vrvi za pokal

strdi, manjkalo pa ni niti tekmovanje plesnih parov.

Letos so gornjegrajski turistični delavci želeli prireditve poživiti z nekaterimi znanimi imeni. Med njimi je bil tudi Tof z Moped showom. Žal pa zvezde niso izpolnile pričakovanj, saj so iz Bohinja prišli z veliko zamudo.

Naslednje leto bodo prizadevni turistični delavci postavljeni pred poseben izziv — dvajseti Čebelarški praznik. Že sedaj razmišljajo, kako bi ga obogatili. Idej imajo dovolj, črpali pa jih bodo predvsem iz etnografske zakladnice Zadrebke doline. Ta pa je tako bogata, da jim dela gotovo ne bo zmanjkalo. Razmišljajo celo o predlogu, da bi prireditve preimenovali.

Kakorkoli že — glavno je, da turistični delavci stalno razmišljajo, kako bi obogatili turistično prireditev. Ker so to vsi po vrsti amaterski delavci, je to toliko bolj pohvalno. Na tak način bodo privabili vedno nove in nove obiskovalce. Ti so kar v lepem številu obiskali letošnjo prireditev. Med njimi so bili tudi inozemski gostje.

RAJKO PINTAR

O radiesteziji in bioenergiji

S pojmom radiestezija in bioenergija se zadnje čase vse pogosteje srečujemo. Obe besedi zvenita nekam učeno in nerazumljivo in na prvi pogled bi si lahko mislili, da izhajata z medicinskega področja. Vendar temu ni tako, saj se sodobna medicina tako v svetu kot pri nas, do teh dveh pojmov obnaša še zelo previdno, vendar njunega pomena ne zanika. V sredstvih informiranja vse pogosteje zasledimo razprave in debate o dosežkih in koristnosti teh dveh pojavov. Kriza v zdravstvu pri nas ter pojavi novih bolezni v svetu, proti katerim še ne poznamo zdravila, povzročata, da se ljudje vse pogostje obračajo na »nove« alternativne oblike premagovanja svojih težav in v njih vidijo ključ za rešitev vseh svojih problemov.

Tudi hipnoza, akupunktura in akupresura so v začetku vzbujale odpor in nezaupanje znanosti, predvsem zaradi šarlatanstva in mnogih zlorab ter problema potrditve oz. ponovitve eksperimenta. V znanosti mora biti vsak pojav ob enakih pogojih ponovljiv, to se pravi, da da enake rezultate, kar pa je predvsem v družbenih znanostih zelo težko zagotoviti.

Zato je pomembno, da si razjasnimo, kaj ta dva pojma pomenita, s čim se ukvarjata in kje so njune meje; vse to pa je tudi namen tega prispevka.

RADIESTEZIJA

se ukvarja predvsem z odkrivanjem (detekcijo) škodljivih energijskih sevanj, lokacij obolelih organov, izginulih ali mrtvih oseb, nahajališč vode, rudnin ter

poleg medicine pokriva tudi področja geologije, rudarstva, gradbeništva, kmetijstva ipd.

Oseba, ki se ukvarja z radiestezijo mora imeti ustrezno sposobnost oz. občutljivost, da zazna šibka energetska polja, ki preko njegovega živčnega in mišičnega sistema sprožijo odklon radiestezijskega pripomočka.

Pripomočki, katere radiestezisti uporabljajo so različni. Najbolj znana je bajalica, to je leskova palica v obliki črke Y, s katero so že v davnih časih iskali vodo in rudnine. V zadnjem času pa se najpogosteje uporabljajo nihalo, kotna bajalica ali L-antena, in jeklena žica s prstanom — biotenzor.

BIOENERGIJA

je energija človeškega organizma, ki vpliva na biokemične procese v drugem organizmu in z njo lahko zdravimo obolele organe. Bioenergijo običajno izžarevajo prsti in dlani bioterapevta, pacient pa na mestu, kamor je usmerjena, občuti rahlo toploto.

Tako kot radiestezijo so tudi bioenergijo ljudje uporabljali že v davnih časih, saj so znani primeri zdravljenja s polaganjem rok. V nekaterih evropskih deželah (Italija) imajo danes že številne ambulante, kjer zdravijo z bioenergijo, ter šole, kjer usposabljuje bioterapevte. Pri nas pa je razširjena oblika seznanjanja z učinki bioenergije, obisk tečajev in predavanj, kjer se udeleženci učijo predvsem ugotavljanja bioenergetske sposobnosti ter metod in tehnik zdravljenja z bioenergijo.

M. R.

V turistične prireditev se vključujejo tudi šahisti iz naše občine. Tako so v okviru Flosarskega bala že tretjič pripravili turnir, katerega se je udeležilo 38 šahistov. Zmagal je Milan Goršek iz Titovega Velenja. V okviru Lučkega dne pa je 28 šahistov odigralo tradicionalno simultanko z velemojstrom Brunom Parmo. Letošnji izkupiček velemojstrovih nasprotnikov je bil odličen, saj jih je kar šest uspelo iztržiti remi.

Čez deset let

Zbudi me radio, ki sem ga pozabila zvečer ugasniti. Počasi vstanem in skušam priti do kopalnice. Seveda to ne gre in vsaj trikrat se zaletim v kakšen kos pohištva.

Brž se umijem, tako da sem sposobna za pripravo kave. Odmajam se v spalnico, kjer vidim, koliko je ura. Hitro se oblečem, počešem in med tekmo skozi kuhinjo spijem kavo. Avto mi na srečo vžge in čez deset minut sem že pred bolnico.

Tečem do svojega oddelka. Brž se preoblečem in skupaj z ostalimi kolegi, ki so me v začetku mojega službovanja kar težko sprejeli, odidem na vizito. Vidim obraze, izmučene od bolečin in spet druge, ki se nam zaradi uspešne operacije hvaležno smehljajo. Del oddelka je rezerviran tudi za ponesrečence, ki jim je potrebna hitra pomoč. Ti so najbolj prestrašeni, nekateri tudi zelo žalostni, saj so v nesreči morda izgubili svojega bližnjega. Po končanem vsakodnevnem obhodu se dogovorimo o dnevnih dolžnostih vsakega od zdravnikov. Danes imam na srečo samo dve operaciji. Toda to bi bilo preveč lepo, in zato mi eden od starejših sodelavcev pove, da sem danes dežurna namesto

njega, ker gre na predavanje v London.

Obe operaciji sta bili uspešni, zato smo se vsi zadovoljni posedli okoli mize v sobi za dežurnega in pričeli vsakdanji klepet. Seveda so bila glavna tema nova, zelo učinkovita zdravila in nove naprave, ki dosti pripomorejo k ohranjanju človeških življenj. Ob dveh ostalih odidejo domov, jaz pa ostanem kot dežurna. Še enkrat naredim obhod po oddelku, da vidim, če je vse v redu. Nato odidem v sobo in čakam, pripravljena na vse.

Zazvonil zvonec, ki kliče dežurnega zdravnika, in zavem se, da sem zaspala. Takoj vstanem in tečem k sestri. Ta mi pove, da imamo primer zelo hude poškodbe na glavi, ki jo je bolnik dobil v prometni nesreči. Oblečem si haljo za operacije, nadenem si masko in odidem v operacijsko sobo, kjer je že vse pripravljeno. Operacija je zelo težka in traja tri ure. Po operaciji sem vsa izmučena. Vidim, da sem s svojim znanjem (pri nabiranju katerega bi včasih že skoraj obupala) rešila nekemu življenje. Pogledam na uro in opazim, da sem za danes gotova.

Ksenija Šarb, COŠ Gornji grad

Srečanje mladih zgodovinarjev Slovenije

Zgodaj zjutraj smo se odpeljali z avtom mentorica zgodovinskega krožka, Vesna in jaz na srečanje mladih zgodovinarjev Slovenije. Učenci zgodovinskega krožka smo lahko v tem šolskem letu raziskovali nastanek in razvoj domačega kraja ali način življenja med obema vojnama.

Ob 10. uri smo prispele na avtobusno in železniško postajo v Laško, kjer smo se morale prijavit predsednici ZMP Slovenije, ki je bila organizator srečanja. Po malici smo se razdelili v štiri skupine. Sledil je ogled mesta. Mladi turistični vodilci so nas seznanili z zgodovinsko preteklostjo kraja. Ogledali smo si cerkev, Laški dvorec, v katerem je bila razstava Laško skozi stoletja. Medtem ko smo si podrobneje ogledali potek proizvodnje piva, je zunaj močno deževalo. Pred kosilom smo lahko pogledali vse raziskovalne naloge, ki so jih organizatorji razstavili pred vzhodom v jedilnico laškega zdravilišča. Nekateri so bile res super narejene, saj so vsebovale prek dvajset intervjujev, doku-

mente, slike, zemljevide in skice. Po kosilu so učenci — mladi zgodovinarji predstavili najboljše raziskovalne naloge. Za tem je sledila podelitev priznanj za raziskovalne naloge. Podelili so 23 zlatih, 29 srebrnih in 10 bronastih priznanj, dve nagodi pa nista bili ocenjeni. Pred večerjo smo mladi zgodovinarji šli na sprehode okoli zdravilišča in ob reki. Po večerji je bilo družabno srečanje. Za glasbo je poskrbela skupina Rdeča kapica, ženske iz Laškega so prikazale stare običaje — izdelovanje rož iz papirja, moški pa so z žico ovijali glinaste posode. Med prireditvijo smo si ogledali tudi urejen pokrit park. Po osmi uri je prišlo veliko vrstnikov iz Laškega in Rimskih Toplic, pri katerih so gostje prenočili.

Vesna, tov. Zupanc in jaz smo se v hudem dežju pozno ponoči vračale v Gornji grad. Vse smo bile zadovoljne, ker smo preživele res lep dan, ki ne tone kmalu v pozabo. Lahko smo si le zaželele še veliko takih dni.

Martina Prek, COŠ Gornji grad

Oiskali so nas operni pevci

Učenci OŠ Luče smo se veselili prihoda gostov na našo šolo. Naše pričakovanje se je izpolnilo, ko so nas obiskali znani pevci: Ladko Korošec, tenorist Rajko Koritnik in sopranistka Sonja Hočevar. Z njimi je prišel tudi Leon Engelman, ki jih je ob nastopu spremljal s klavirjem.

Predstava z naslovom VEM ZA MLADENKO se je pričela. Najprej nas je Ladko Korošec pozdravil, potem pa je Rajko Koritnik zapel neko partizansko pesem. Peli so še narodne pesmi, n. pr. Tam gori na planinci, Oj ta mlinar, operne duete in operne arije. Mislim, da do oper nimamo pravega odnosa. Tudi jaz nisem imela rada oper. Toda, ko sem jih

poslušala v izvedbi teh pevcev, so se mi zdele zelo lepe. Mislim, da zato ker sem pevce, ki so svoje petje popestrili še s zanimivimi kretnjami videla.

Predstavo sta Rajko Koritnik in Ladko Korošec zaključila z odlomkom iz »Prodane neveste«, ki jo je Ladko, kot pravi, pel že prek štiristokrat. Potem se je Ladko Korošec zahvalil vsem za mirno poslušanje, mi pa smo jih nagradili z aplavzom. Potem smo mnogi prosili Ladka, Rajka, Sonjo in Leona za avtogram.

Ta program nam je dal mnogo koristnega. Mnogim je spremenil odnos do opere, veliko nas je opero v živo slišalo prvič.

Magda Klemenšek OŠ Luče

Danes jaz tebi, jutri mogoče ti meni

Nekega dne sem se vračala iz šole mimo prehoda za pešce. Odločila sem se, da bom počakala prijateljico. Na drugi strani ceste sem videla starko, ki se je opirajoč na palico, počasi bližala prehodu za pešce.

Ob zebri so v gruči stali fantje. Ko je starka prišla do njih, jih je prosila, naj ji eden pomaga čez cesto. Največji ji je odgovoril: »Pa daj, stara, ne moti nas!« Starki so se orosile oči. Ker ji fantje niso hoteli pomagati, da bi prišla čez cesto, se je napotila sama. Prav takrat pa je proti njej drvel voznik. Ker sem videla, da je starka v nevarnosti, sem začela mahati vozniku. Videti je bilo, da ne misli ustaviti. Tik pred ženicom pa je voznik zavrl. Starka je prestrašena obstala sredi ceste. Stekla sem k njej. Voznik se ji je začel opra-

vičevati. Ko je končal, mu je odgovorila, da jo bo še videl. Tudi fantje so se zdaj začeli zanimati za starko, ko so videli, v kakšni nevarnosti je bila.

Starka me je prijala za roko in odšla sva stran. Zahvalila se mi je in rekla, da si star človek še bolj zapomni pomoči sočloveka. Povabila me je v svoj prijetni dom na čaj in piškote.

Ko sem se vračala domov, sem premišljevala, kako nesramni so bili ti fantje. Pustili so pomoči potrebnega človeka v stiski. Niso pomislili, da imajo tudi oni ljudi, ki so jim blizu in bodo mogoče kdaj potrebovali pomoč. Navsezadnje pa bodo tudi ti fantje nekoč stari in potrebni pomoči.

Nataša Bele, COŠ Gornji grad

Odbor za delovna razmerja
DELOVNE SKUPNOSTI
ZAVAROVALNE SKUPNOSTI

TRIGLAV

OBMOČNE SKUPNOSTI CELJE

objavlja naslednja prosta dela in naloge:

1. zavarovalnega zastopnika za zastop Nazarje
2. zavarovalnega zastopnika za zastop Rečica ob Savinji
3. zavarovalnega zastopnika za zastop Šmartno ob Dreti

Poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo srednjo strokovno izobrazbo in 1 leto delovnih izkušenj ali
 - da imajo poklicno šolo (IV. stopnjo) in 2 leti delovnih izkušenj
- Poskusno delo traja 3 mesece.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh od dneva objave na naslov: Zavarovalna skupnost Triglav Območna skupnost Celje, Mariborska c. 1, Celje. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh od dneva izbire.

Društvo upokojencev Ljubno

organizira zadnji izlet v letošnjem letu in to v septembru:

Nova Gorica, Sv. Gora in Italija

Prijave sprejemajo:

MAROV T Franjo, Ljubno 87
ŠTIGLIC Ana, Juvanje 8
BEZOVŠEK Rafael, Radmirje 44
ROK PRIJAVE JE 11. 9. 1988.

ODBOR

Obvestilo

Vse zainteresirane za nakup bukovih drv obveščamo, da TOZD Gozdarstvo Gornji grad in TOZD Gozdarstvo Luče sprejemata naročila za nakup drv z obveznim predplačilom na sedežu TOZD Gozdarstva (Gornji grad in Luče) v času od

5. do vključno 9. septembra 1988.

Vse prošnje za nakup drv, ki so jih občani med letom že posredovali navedenim temeljnim organizacijam, se ne upoštevajo, v kolikor se ponovno ne priglasijo in vplačajo drva pri blagajni na sedežu TOZD-a.

GOZDNO GOSPODARSTVO NAZARJE

Likovniki — ljubitelji vsak zase?

V lanskem letu v jeseni smo pri ZKO Mozirje organizirali ljubiteljsko likovno skupino. Namen te organiziranosti je bil predvsem povezati vse likovne ljubitelje v občini in jim na strokoven način pomagati do boljšega likovnega ustvarjanja.

Nabiralno akcijo likovnikov, tako rekoč, smo organizirali z veliko zagnanostjo v upanju, da bodo likovniki začutili potrebo po druženju in likovnem izpopolnjevanju, a smo se žal uštel. Evidentirali smo skoraj dvajset likovnikov v dolini in jih seveda ljubezno povabili k sodelovanju. Na ustanovnem sestanku likovnikov nas je bilo osem, če odštejem funkcionarje. Začetek pa je vedno težak, tako mislim tudi zdaj. Od nadaljnega dela in druženja pa se je izkazalo sledeče. Likovniki ustvarjajo zgolj ljubiteljsko, torej, če jim ostane čas tudi slikajo, za boljše slikanje pa je potrebno še kaj več. Začetna zagnanost je kmalu popustila, zato so nekateri brez glasu izginili.

Nekaj sicer uveljavljenih likovnih amaterjev pa se našega povabila sploh ni udeležilo, končno je vse to le »umetniška svoboda«. Da ne dramtiziram še bolj, na koncu smo ostali trije »zagreti« z našo prizadevno mentorico iz Gornjega grada akad. slikarko Terezijo Bastelj.

Zanimivi zapisovalec zdravilstva

Naš neutrudni zbiralec in zapisovalec narodnega izročila Valent Vider iz Solčave je že marsikaj ohranil, marsikaj zapisal in še več rešil pozabe. V svoji knjigi, ki opisuje Solčavo je omenil tudi preprostega človeka iz Robanovega kota, po domače imenovanega Fid. Sklenil sem o njem zapisati nekaj več.

Pokojni Jože Roban je imel v lasti bogat zapis izpod peresa Vidarja — Fid imenovanega. Zapisoval je razna zanimiva pričevanja, seveda pa je med njimi nedvomno najbolj obsežno zapisovanje raznih zdravilnih zelišč in njihov uporaba. In spet je treba omeniti, da si je za ohranitev tega zapisa najbolj prizadeval Valent Vider, ki je vedel, da je Jože Roban rokopiš predal nekemu ljubljanskemu profesorju v prepričanju, da bo ta to narodno izročilo predal ustreznim zbirki ali zavodu. Že je kazalo, da je zapis izgubljen, pa se je prav z Vidrovo pomočjo zapev uredila in danes je Fido zapis hranjen v biblioteki SAZU v Ljubljani, kopijo pa ima tudi Vider in iz nje sem povzel nekatere misli Fida.

Naslovna stran lepo napisane ga snopiča glasi Zdravje bolnikov, bukve polne naukov za človeško zdravje, spisano k pomoči kmetijskim ljudem, Solčava 1866. (ločila vstavil A. V.).

Uvodne misli je Strgar-Fid zastavil kar obsežno. V njih najprej omenja, da je veliko zapisane povzel iz znamenitega dela pariškega apotekarja Lemerija. To delo je bilo napisano 1305, nato prevedeno iz francoščine v nemščino, iz katere je potem Fid prevajal v slovenščino. Potem nadaljuje, da je namen zapisa pomagati kmečkim ljudem do spoznavanja nekaterih sredstev za pomoč pri zdravljenju, takole meni Fid: »... kjer po tem nauke se lahko vsak dobi arzni za dober kup in vender so glih tak umne kakor jih an drugi arcat dati zamore le za cajta se zdraviti kir učasi bolezen tud dolgo nastopa in pa bolezen dobro spoznat je

In kaj smo v tej poskusni sezoni doživeli? Predvsem to, da je likovnost široka dejavnost, da mora človek širiti likovno obzorje, saj mu zapečarsko drgnjenje čopiča ne prinese nobenega napredka, če ga likovnik sploh želi in se še bolj zapre v zadnji kot Logarske doline.

Poleg napredovanja v konstruktivnem risanju smo doživeli tudi likovno teorijo v spontanem likovnem razmišljanju ob naših poskusih. Preostali ljubitelji smo torej mnenja, da smo drug drugemu potrebni, da radi delamo skupaj ker nas družijo ustvarjalni nemir. Nastale risbe niso umetne ali okvirja vredne slike, kažejo pa razvoj ob resnem delu.

Na koncu ob vsem tem nisem povedal, kar sem hotel na začetku, da sem razočaran, zaradi nezainteresiranosti likovnikov, neresnosti posmeznikov in se sprašujem ali je takšno nadaljevanje sploh mogoče?

O cenenosti likovnih del in likovnem vrednotenju pa naj vam pišejo likovni strokovnjaki. Na koncu se je izkazalo, slikovito povedano, da je veliko poklicanih, pa malo izvoljenih. Ali bo po težkem začetku prišel razcvet tudi med likovne ljubitelje?

Rožnata bodočnost pa je že davno mimo in Savinja teče dalje.

JURE REPENŠEK

potrebno da bi kaj rabila arznija...«. In spet dalje razglablja Fid: »... saj tudi arcati le rajši slabe in gmajn arcnije napravljajo in nam drago prodajajo postavim iz zelš kuhan the ki je ravno v takih okoliščinah tukaj popisane ravno tak so tudi popisane boleznih vseh sort kako se im mora naprej prit...«. In zaključuje z mislijo: »Kdor se bo pomujal bo vidil čudež svojega zdravja.«

Če prelistamo dovolj skrbno zapis Strgarja-Fida, lahko le občudujemo bogato misel, ki jo izraža skromen mož iz solčavskega konca. Gotovo je moral hoditi v šole, saj tisti čas ljudje niso bili tako dobro pismeni. Žal pa se glede tega o piscu premalo ve. Poleg dragocenih napotkov v domačem zdravilstvu najdemo zanimivo strokovno delitev med nestrupenimi in strupenimi zelišči. To je bilo zelo pomembno, saj ljudje niso vedeli za vse strupene rastline, ki so jih našli v svojem okolju. Dalje opozarja Fid na rastline, ki se uporabljajo tako pri ljudeh kot živalih, ki jih skuša zelo nazorno narisati. Treba je poudariti, da je bil poleg dobrega znanja pisanja še velik risar, saj so podobe rastlin izredno nazorno narisane. Pri tem opozarja na nekatere rastline, ki jih je pri nas več zvrsti. Denimo, volkovec (voukovec) je modri in rumeni, slednjega imenuje Fid »pasja smrt«. Znano je, da so ljudje v domačem zdravstvu volkovec veliko uporabljali, predvsem v živinozdravstvu. Seveda je šlo tu za modrega. Fid pa priporoča rumenega za razna zastrupljenja, poapnenje žil, reumo, božjast itd.

Brez dvoma je Fidova zapuščina izredno pomembna. Je predvsem dokaz, kaj vse je zmozel naš preprosti človek, je pa tudi lahko vir proučevanja domačega zdravilstva pri nas.

Zaključno je treba opozoriti bralce še na to, da Fid ni uporabljal v zapisu ločil in da je navajal za pojem zdravnika »arcat« za zdravila »arznije«, za čaj »the« in podobno.

A. Videčnik

Lovska družina Ljubno je praznovala 40 let svojega delovanja. Njihovi člani s svojim delom vseskozi prispevajo k napredku krajevne skupnosti. Ob prazniku so pripravili športna tekmovanja in osrednjo slovesnost, na kateri so podelili lovsko priznanja. Franc Prisljan iz Radmirja je prejel republiško lovsko priznanje.

Mali nogomet Kokarje 88

O aktivnosti športnih društev pri nas bi lahko zapisali marsikaj dobrega pa tudi slabega. Na zanimivo idejo je prišlo športno društvo DRETA Kokarje, da v sodelovanju z Bifejem Emil organizira turnir v malem nogometu v spomin na svojega dogoletnega člana, žal prekmalu preminulega FRANCA STRGARJA.

Na tekmovanje se je prijavilo 28 ekip tako iz naše kakor tudi iz občin T. Velenje in Žalec. Vsaka ekipa je vplačala prijavnino, od katere je bilo namenjeno nekaj sredstev za zares lepe nagrade, saj je prvoplasirana ekipa dobila nagrado v višini 300.000 din, druga 200.000 in tretja 100.000 din.

Tekmovanje se je odvijalo po sistemu izpadanja, tako, da so se v polfinalne uvrstile zares najbolj pripravljene in seveda tudi borbene ekipe Bočne, Borca, Lajš in Emila. V polfinalu je ekipa Borca iz Nazarja premagala Bočno z rezultatom 3:0, ekipa Lajš pa Emila s 5:2. Končni rezultati tekmovanja po medsebojnem odmerjanju moči pa so pokazali, da je

ekipa Lajš zaslužen osvojila prvo mesto in s tem tudi nagrado v višini 300.000 din, druga je bila ekipa Emil, tretja pa Borca Nazarje. Ekipa iz Lajš je osvojila še prehodni pokal.

Samo tekmovanje je bilo zelo dobro organizirano in kljub nekaterim pomanjkljivostim velja omeniti, da so sodniki Kranjc Vili, Volovšek Slavko, Bitenc Jože in Soldo Zlatko svoje delo opravili zelo dobro. Posebno pohvalo pa si zasluži organizator turnirja in ekipa Borca Nazarje. Organizator oz. ŠD Dreta in Bife Emil je iz naslova prijavnin dodelil materijalno nagrado ekipam Borca Nazarje in Lajš v višini 200.000 din, ekipa Borca Nazarje pa je del svoje nagrade, ki jo je dobila za osvojen tretje mesto prav tako odstopila Strgar Poldici.

Omenjeni turnir bo odslej vsako leto, prireditelji pa pričakujejo, da se ga bo udeležilo še več ekip kot letošnjega.

M. P.

Turizem in šport z roko v roki

Tudi letos so imela športna tekmovanja pomembno mesto v spremljajočih prireditvah 28. Flosarskega bala. Tekmovanje so pričeli paraplegiki, ki so se že sedemč pomerili v namiznem tenisu. Tudi tokrat so se zbrali tekmovalci iz različnih krajev Slovenije. Za to tekmovanje lahko rečemo, da je zelo kakovostno, saj slovenski tekmovalci sestavljajo tudi državno reprezentanco. Za njih je to tekmovanje tudi odlična preizkušnja, saj je uradno republiško prvenstvo le nekaj tednov pozneje.

Ekipno so letos zmagali igralci iz Pomurja, drugi so bili igralci iz celjske regije, tretji pa igralci iz Ljubljane. Med posamezniki je med paraplegiki zmagal Iztok Kilibarda iz Ljubljane, med tetraplegiki pa Slavko Dunaj iz Pomurja. Tekmovalcem je pred začetkom zapel nonet OS Ljubno pod vodstvom Lenke Kraljeve.

Na Ljubnem so se zbrali skoraj vsi najboljši namiznoteniški igralci med paraplegiki, ki jih premore Slovenija.

Je furmane res strašilo?

Že smo pisali o tem, da je v pravi raziskava življenja in dela nekdanjih furmanov v dolini. Občinski svet sindikata si je zadal nalogo zapisati poleg tovarniških, še življenje kmečkih delavcev. Seveda so med slednjimi zelo zanimivi tudi furmani, o njih pa je doslej le malo napisanega. Vsaj za naše razmere velja ta trditev.

Vemo, da so furmani bili zelo veseli, pa tudi šegavi ljudje, ki so vsem naporom navkljub ohranjali dobro voljo. Marsikdo se še spominja, kako duhovito so izražali svoje dvotipe, kako so se med seboj zbadali in kako je bila nekoč pesem po širih cestah prav znanilo, da prihaja dolga vrsta vprežnih vozov.

Jasno je, da so ob tem imeli svoje običaje, svoje navade in šege. Žal je vse to v veliki meri pozabljeno, saj je danes le še malo tistih, ki so vozili še pred zadnjo vojno. Zato je naša dolžnost, da zberemo kar se zbrati da, da bo našim zanamcem ohranjen delček spomina na furmane. Tu seveda ne gre zgolj za način življenja, gre tudi za razne vraže, reke, uroke in podobno, skratka nič ni pozabe vredno!

Ko se takole razgovarjam z nekaterimi nekdanjimi furmani, se ne morem načuditi nad njihovo pripravljenostjo pomagati pri odkrivanju tenčice, ki jo je za njimi zagrnjeno. Tako je vendarle upanje, da bo zapis zanimiv in vseh skromna priča nekdanjih furmanskih dni v naši dolini.

Nekateri pripovedujejo, kako jih je strašilo, pa povejmo kaj več o tem. Tako trdijo, da je v Strugah, kjer so v gostilni pred dolgimi leti počeli velik zločin, ponoči rado strašilo. Nekateri so nenadoma slišali trdo hojo po cesti in zaman so pričakovali, da bo kdo prišel mimo. Drugi so spet prisluhli glasovom,

Stare gauge

21. julija letos sem prišel do presenetljivega odkritja. Odkril sem — malo verjetno, da prvi, vsekakor pa pred menoj ni o tem še nihče obvestil javnosti — kje je imela ljubljanska škofija vislice, preden je dala zgraditi te, ki so še dandanes v Homu. Ne sicer na terenu — glede na to, da so bile po ustnem izročilu lesene, to niti ne bi bilo mogoče — pač pa na starem zemljevidu iz l. 1793, ki ga hrani Gozdarstvo Gornji grad. Čeprav je velezanimivo, če uporabim še na začetku tega stoletja uporabljen izraz, več o njem drugič, da se ne bi oddaljevali od teme.

Leta 1461 ustanovljena ljubljanska škofija je že devet let pozneje, l. 1470 dobila v Gornjem gradu krvno sodišče za celotno škofijo. To je razumljivo, če upoštevamo, da je bil sedež škofije le uradno v Ljubljani, škofje pa so se očitno bolje počutili v svoji gornjegrajski rezidenci.

Po ustnem izročilu, ki mi ga je že pred leti zaupal Franc Potočnik, Pojškruhov na Križu, ki danes živi v Juvanju, so bile sedanje gavage zgrajene nekako dve leti prej, preden je cesar Jožef II. omejil pritožnosti cerkvenih sodišč, namreč odvzel tudi pravico do krvnega sodstva. Do tega ukrepa je prišlo l. 1784, o čemer se lahko prepričamo iz leksikona CZ (pojem jožefizem). Izgradnjo gavg lahko torej postavimo v leto 1782. Iz istega vira sem tudi izvedel, da je pri vožnji kamenja nekje izpod Jam, natovoren voz stisnil prsni koš prevoznika Lipičnika (najbližji kmet), ki je pozneje za posledicami tega umrl. Je pa menda še dočkal cesarski ukrep v l. 1784, in je pravzaprav on edina žrtev teh gavg, saj na njih niso nikogar obesili.

R. P.

čprav ni bilo nikogar blizu. Nekateri je pritisnila »mora« na voz, da niso mogli sestopiti. Tudi skozi Sotesko pred Mozirjem je bilo ponoči kaj zanimivo. Nekoč je furman doma s Kraš peljal domov s praznim vozom, pa glej ga šmenta, sredi soteske so konji komaj vklekli prazen voz, potili so se in napenjali na vse kriplje. Furman je seveda s strahom opazoval ta pojav in je nekoliko zaskrbljeno vzkliknil »križ božji, zakaj konji ne zmorejo praznega voza skozi to dolino«. Baj je hipoma postalo konjem lažje in kar poskočili so z vozom vred. Furman je pripovedoval, kako je hudič z vsvo svojo težo sedel na vozu, zato tudi konji niso bili kos temu tovoru.

Tudi pod Trnavčami je včasih strašilo. Baj je najbolj v mesečnih nočeh. v »grabnu« od Kovača proti Trnavčam so večkrat slišali razne glasove in videli čudne prikazni. V Jezeru pa so nekateri doživeli sredi noči »divjo jago«. Slišati je bilo pasji lajež, ki se je približeval in oddaljeval, le psov ni bilo nikjer.

Konji so bili odporni na uroke, uroke in podobno, skratka nič ni vedo povedati na Vrheh pri Mozirju. Pri neki hiši niso mogli v novozgrajenih svinjskih hlevih dopiti svinj. Nekoč pa je neka beračica prosila za mast prav pri tej hiši, pa ji je gospodinja povedala težave, zakaj ni masti pri hiši. Beračica je svetovala, da zgradijo nov svinjski hlev, ker da je sedanji uročen. Tako so storili, iz starega so naredili konjski hlev, svinjak pa nanovo zgradili. Konji niso bili na uroke občutljivi in so lepo uspevali, svinje pa v novem hlevu tudi.

Podobnih zgodb je verjetno še veliko med našimi ljudmi. Da bi jih lahko čimveč zapisali, prosim vse, ki kaj vedo o takih doživetjih, da se mi oglasijo z dopisnico ali pa telefonsko.

A. VIDEČNIK

Po drugi verziji naj bi bila tu obešena dva človeka. Očitno to ne bo držalo, kajti zanesljivo ustno izročilo pravi drugače. O tem mi je pravila letos umrla Pepca Mermal, r. Mežnarjeva. Njena stara mati (Marija Mehtig, 1830—1918), ki je okrog l. 1850 nekaj let služila kot dekla v gostilni pri Jošku (od tam se je spominjala tudi požara novaštitne cerkve, 23. 5. 1850), je pomnila obešanje dveh hudodelcev v Homu, vendar ne na gavgah, ampak v gozdu na nasprotni strani ceste. Eden od njih je bil ovčji tat, ki je pastirja, ki ga je zalotil pri kraji — bilo je nekeje v Lenartu — porinil po skalah, tako da je pozneje za posledicami poškodb umrl. Tat je menil, da se je to zgodilo že kar tam, zato ga je pustil, vendar pa je pastir še zbral toliko moči, da je prišel do prvega kmeta. Obešanja se pričevalka ni udeležila, pač pa je rekla, da je tjakaj pešalo veliko Gornjegrajanov in poudarila, da predvsem uradniki, pijontnerji, kot so jim po njenem takrat pravili. Tudi tovariš Potočnik ve za ta dva dogodka, ne pa za čas, ko se je to zgodilo. Kot dodatno zanimivost pa dodaja, da so ju pokopali kar tam.

Povedal je tudi razlog, zakaj je prišlo do gradnje novih gavg. Dotokratne so bile namreč na takem mestu, da so se mimoidoči pritoževali, da jih ponoči tam straši. Vprašamo se lahko, kako to, da v Homu ni strašilo, saj bi se ponoči peš tjakaj še danes marsikdo s tesnobo podal. Morda je odgovor v tem, da so ljudje bolj uporabljali pot mimo Jamnika in Rajterja, ki zaradi kmetij ob njej ni bila tako samotna, kar pa za Hom v tistih časih sigurno ne drži.

To je vse, kar mi je bilo do nedavnege znano o gavgah. Le še najnovejšo odkritje: pred l. 1782 so bile nasproti hriba Gradišče, onkraj desnega brega Drete, na ravnici pod Menino, ki ji danes pravimo Grund. Ker so bile takrat sedanje stare enajst let, smemo verjeti, da je avtor vedel, kje so bile »Stare gauge«.

J. MAVRIČ

Modras v steklenici

Naši predniki so veliko uporabljali domača zdravila, tako zelišča kot razne druge pripravke, ki so jih sami zvarili. V eni prejšnjih števil sem nekaj o tem že napisal. Tokrat nameravam povedati, kako je v Mozirju Breclovski Tona (Marolt) skrbel za dobavo modrasov za zdravilstvo.

Treba je vedeti, da so ljudje iz roda v rod prenašali razne večine in znanja. Tako so že dolgo vedeli, da je modrasovo žganje dobro za poživilo pri konjih. V okolici Mozirja pa so več dali na modrasovo olje. Za to pa je moral človek imeti modrasa, tega pa se večina ljudi rada izogne. Pa so se zato obračali na Tona, ki je sam bil furman in nadvse izkušen lovec teh strupenjač. Bajje je videl modrasa, če ga tudi nihče drug ni. Imel je izostreno oko za ta lov, kot ga imajo tudi sodobni lovci, ko si želijo »dober pogled«.

Ko je Tona torej modrasa ulovil in ga dostavil naročniku, ga je še spravil v dvoliter-sko steklenico (štefan), nato je bilo treba nanj naliti še lanegona olja. Bajje je moral modrasa uloviti pred dnevom sv.

Jurija, verjetno je to pomenilo, da je v tem obdobju imel največ strupa, tako pač domnevajo pripovedovalci. Kača je v olju razpadla in tako olje so s pridom uporabljali za poživilo konj, ki je tako postal sicer živahen, vendar pa je to pomenilo odvisnost od tega sredstva. Postal je zasvojen.

Ljudje vedo povedati, da je modrasovo olje bilo učinkovitejše od podobnega sredstva, modrasovega žganja. Tudi to trditve želimo raziskati, da bi ljudsko izročilo še podprli z izkušnjami znanosti.

Jasno je, da je za lov na kače bila potrebna izredna spretnost, pa tudi hladen preudarek je bil na mestu. Kako bi se lov končal, če bi lovec storil le malo napako?

Tudi ob tej priliki prosim bralce, da mi sporočijo njihova vedenja o tem in podobnih sredstvih za zdravljenje konj. Zelo bom hvaležen, če boste poklicali po telefonu ali napisali kartico, da pridem na obisk. Se vedno namreč velja rek, da vsi ljudje vse vedo, ali boste torej pomagali?

A. VIDEČNIK

Matična kronika za mesec julij 1988

POROKE:

1. KLEMENŠEK Robert, star 24 let, iz Logarske doline in VAVPOTIČ Jagoda, stara 19 let, iz Logarske doline. 2. POZNIČ Jakob, star 30 let, iz Gornjega grada in ZEROVNIK Irena, stara 25 let, iz Smiklavža. 3. ZAGOŽEN Franc, star 36 let, iz Ljubnega/Sav. in ERCEGOVAC Irena, stara 28 let, iz Ljubnega/Sav. 4. OBLAK Andrej, star 28 let, iz Lepe njive in KUMER Alenka, stara 19 let, iz Lepe njive. 5. BOLARIČ Franjo, star 22 let, iz Mozirja in MAKŠAN Helena, stara 23 let, iz Mozirja. 6. KOSMAČ Jože, star 23 let, iz Krnice in PUSTOSLEMŠEK Marija, stara 24 let, iz Ljubije.

SMRTI:

LUŽNIK Marija, stara 52 let, iz Grušovlja 25, VRŠNIK Jožef, star 59 let, iz Strmeča 14, RETKO Antonija, stara 75 let, iz Planine 31, VJESTIČ Marija, stara 72 let, iz Mozirja 30, SOVINŠEK Matija, star 60 let, iz Smiklavža 45, UGOVŠEK Janez, star 74 let, iz Lenarta pri G. gradu, 10.

Nove knjige v občinski knjižnici

I. STROKOVNA LITERATURA: Vogelnek? Maribor, Šušvar, S.: Socializem pred novimi izzivi, Kerin: Sadje v naši prehrani, Vehovar: Sadne sladice in kolači, Uporabne rastline, Stele: Nalivi svetlobe, Poti do obzorja, Mimo odprtih vrat, Zorn: Kririka branja, Kako deluje? Ostanimo zdravi in pri močeh, Norwood: Zenske, ki preveč ljubijo, Kramar: Izola — mesto ribičev in delavcev.

II. LEPOSLOVJE: Prajs: Skrivnostne igre, Foster: Soba s razgledom, Kajzer: Macesen, Jeršek: Teden dni do polne lune, Walpole: Otrantski grad, Mokrin-Pauer: Mik.

III. MLADINSKA LITERATURA: Ryska: Dedek, Kilijan in jaz, Townsend: Ras-toce težave Jadrana Krta.

Iz dnevniških zapisov nadvojvode Janeza (3. del)

Tokrat smo z nadvojvodo Janezom na zadnjem delu njegove poti po Zgornji Savinjski dolini. V prejšnjih nadaljevanjih smo šli z njim od Šoštanjia prek Gornjega Grada do radmirske cerkve in nato skozi Ljubno in Luče v Solčavo. To so obenem tudi kraji, ki jim nadvojvoda posveča več pozornosti.

Kmetije — tako sem zvedel — niso hoteli verjeti, da sem pri njih; moja obleka in spremstvo se jim nista zdeli ustrežna. Ko pa sem enega od njih opustil /služenja/ deželne brambe, so spregledali. Zvečer sem dal poklicati predse nekatero od njih in uradnike. Postavljal sem jim vprašanja o vsem, kar zadeva Solčavo; dobil sem nekaj dobrih podatkov. Vse sem dal zapisati, ura je bila devet /zvečer/, ko sem končal, in odpustil sem ljudi; ukazal sem jim dati vina, prišli so bližje, zahvalili so se mi in mi stisnili roko z željo, da naj jih ne pozabim, prosili pa niso ničesar drugega kot to, da bi jim bila dovoljena razdelitev občinskih travnikov, kar je od njih seveda pametno. Zdeli so se mi res zvesti, čeprav njihovega jezika žal ne razumem in vedno potrebujem tolmača. Ob pol desetih sem končno šel spat.

22. julij /1810/: Bilo je megleno, gorski vrhovi v oblakih in vse je kazalo na nevihto. Odločil sem se torej, da se ne bom dalj zadrževal v tej mračni dolini in bom odjezdil naprej v Črno (1). Neznanje

jezika je nemalo pripomoglo, da sem začel hrepeneti po svoji nemščini. Moji ljudje so si ogledali sončno okolico in mi obljubili, da bo doktor Vest iz Celovca (2) ob ugodnejšem vremenu obiskal to planino. Sledovi bakra so bili vidni pri izviru Savinje. Pred /Zelesno/ Kaplo (3) dober kisli vrelec (4). Pozajtrkovali smo in se ob devetih odpravili. Župnik mi je naredil kar velik zapitek (5). Čeprav ga imajo ti zarobljeni gornjanci radi, ga nisem mogel hvaliti, kajti iz njegovega obnašanja se jasno vidijo temne misli — in vendar ne stoji v sluhu svetosti.

Hiša, v kateri je bil skrit Ulrik Celjski, si zasluži pozornost. Ločil sem se od ljudi, ki so res neotesani, vendar zvesti in dobri, in odpotoval v ozko sotesko proti severu, kmalu zatem navkreber in tako čez travnike, polja in kmečka posestva — dve uri navzgor do visokega Slemenca (6). Spotoma se je nekajkrat zjasnilo, tako da sem lahko videl v globini ležečo Solčavo in okolico, Veliki vrh (7) in Ojstrico. Mejno pogorje proti Kranjski je natrgano, v prepadih sneg, brez najmanjše travnatosti rasti, prav tko Raduha na vzhodu, na vzhodu lepa zelena planina, na vzhodu njenih sten pa že rastejo alpske rastline. Veliko posestvo kmeta Štifterja (8); dve kmetiji sta videti kot majhna vas, kajti poleg poslopja za prebivanje so

Kmečko knjigovodstvo

Marsikdo bi ne verjel, da so naši kmetje že davno vodili knjigovodstvo. Seveda ne v pravem pomenu besede, so pač vpisovali izdatke in prejemke, da so imeli pregled o gospodarjenju na kmetiji.

Vemo za vrsto primerov, ki potrjujejo dejstvo, da so napredni kmetje, teh pa v dolini tudi daleč nazaj ni manjkalo, nastavili knjigo, v katero so vpisovali prav vse izdatke in prejemke, tudi take, kot izdatek v gostilni, izdatke na sejmu, članarine za razna društva, zavarovalnino in seveda stroške za druge nakupe in izdatke.

Mozirski arhiv hrani nekaj teh blagajniških knjig in vpogled je prav zanimiv, ne le zaradi natančnosti pri vodenju, ampak danes so zanesljiv dokaz gibanja cen in pa sploh dohodkov na kmetijah pred prvo in drugo svetovno vojno.

Že smo pisali o Mikekovih zapisih, ki so pravcati vzor natančnosti. Tu gre za kmeta v Lepi nji- vi, ki je bil seveda tudi sicer zelo napreden, sodeloval je v zadržni organizaciji med obema vojnoma in nekaj časa je bil celo ljubijski župan. Dalje je znan primer dobrega knjigovodstva kmeta in trgovca Praznika v Lačji vasi. Njegovi zapisi segajo tja v leto 1889. Danes pa bomo nekoliko pogledali v zapise šmihelskega kmeta L. G., ki je gotovo primer za proučevanje razmer časa od 1927 do druge svetovne vojne.

Med vpisi za januar 1927 najdemo med ostalim: članarina pri Kmetijski družbi 20 din, zidna opeka komad 50 par, sedež v cerkvi 15 din, za par volov, prodanih »na čez« je iztržil 8.450 din, 1 moška srajca je stala 57 din, žepni nož 10,25 din, zavarovalnica je zahtevala za 6 poslopj 375 din, naročnina za list Domovina 10 din, za 4 l žganja je iztržil 75 din, dimnikarju je plačal za vse leto 50 din, za junca »na čez« je plačal 1.450 din za kravo pa 1.874 din, tudi takole je zapisal — plačal zaradi neke guljufive pogodbe za hraste, ki sem jih prodal, 491,50 din, sedem tednov staro prase je plačal 112,50 din. Tega meseca je

Veterinarsko dežurstvo

22. 8. do 28. 8. Kralj Ciril, dipl. vet., Ljubno, tel. 840-112
29. 8. do 4. 9. Lešnik Marjan, dipl. vet., Ljubija, tel. 831-219
5. 9. do 11. 9. Zagožen Drago, dipl. vet., Ljubno, tel. 840-179
12. 9. do 18. 9. Šturm Bojana, dipl. vet., Ljubija, tel. 831-017, 857-722
19. 9. do 25. 9. Kralj Ciril, dipl. vet., Ljubno, tel. 840-112

vsega prejel 9.038 din in izdal 8.087,25 din. Vsekakor so zanimivi prejemki, saj potrjujejo, da je že takrat živinoreja držala kmetijo pokonci. Les tiste čase ni imel kaj prida cene. Tako so kmetje dejansko morali živeti od same kmetije.

Sedaj kaže primerjati vpise deset let kasneje. Pri tem je kaj lahko opaziti, da so cene v drugi polovici tridesetih let strmo naraščale. Dejanski dohodek na kmetiji pa se je zmanjšal, namreč spet je moralo kmetijstvo biti tisto, ki je nosilo ceno za socialno varnost v deželi. Dejstvo je, da so cene drugim izdelkom hitro rastle, kmetijskim pridelkom, pa vsaj pri kmetu, ne tako opazno.

Tako najdemo januarja 1937 med drugim tudi tele vpise: članarina prosvetnemu društvu 10 din, dve svinjski koži vnovčil za 141,50 din, članarina pri Sadjarskem društvu 25 din, obrok za šolanje brata na kmet. Šoli v Šentjurju 100 din (očitno gre za mesečni obrok), britev je kupil za 50 din, list Nedelja 25 din (naročnina), par težkih volov je prodal za 6.140 din (kg po 4,50 din, torej je živa teža znašala 1361 kg), liter vina v gostilni je stal 12, južina pa 21 din, 2 maši statali 30 din, krojač za moško obleko pa 200 din, ene moške hlače je plačal 57 din, 2 m klota za odeje pa 39 din, krtača za pod je stala 3 din, meter platna za vzglavniki pa 8 din. Vsekakor je ta mesec dohodek kmetije znašal 6516 din in izdatki 5.541,25 din.

Jasno je, da nismo naštevati prav vseh vpisov, zato slika ni popolna. Tu so seveda bili še davki, razne druge dajatve in manjši prihodki. Vendar pa je za okvirno predstavitev gibanja dohodkov in izdatkov na kmetiji kar dovolj.

In ko govorimo o cenah nekoč, dodajmo še nekaj podatkov iz ponudbe trgovca na veliko iz Ljubljane. Leta 1937 je ponujal mast po 15 din za kg, leta 1941 pa je mast stala že 29,50 din. Tudi to je dokaz, kako strmo so cene rastle, vse bolj, ko se je približevala druga vojna.

A. VIDEČNIK

Modrovanje pod lipo v Logarski dolini, bi lahko rekli ob pogledu na to sliko. Res so na njej člani občinskega odbora Solčava. Sedijo z leve: Ignac Poličnik-Kautman, Peter Plesnik-Goler, Peter Poličnik-Zibovt, župan Gregor Plesnik-Knez. Stojijo z leve: Tomaž Prodnik-Vršnik, Peter Štifter-Covnik, Jože Podbrežnik-Ravnčar, Klemen Robnik-Logar. Zadaj stoji Pavel Urh, tajnik občine.

A. V.

Dežurna služba Elektro Celja — nadzorništvo Nazarje za mesec september 88

Od 29. 8. — 4. 9. Lever Peter, Paška vas, tel. 884-150
Od 5. 9. — 11. 9. Marolt Marko, Mozirje, tel. 831-877
Od 12. 9. — 18. 9. Jerje Franc, Prihova, tel. 831-910
Od 19. 9. — 25. 9. Tratnik Franc, Pusto polje, tel. 831-263
Od 26. 9. — 2. 10. Lever Peter, Paška vas, tel. 884-150
V slučaju kakšnih sprememb pokličite Elektro Celje, tel. 25-841, kjer dobite vse potrebne informacije.

Kino »Dom« Mozirje v septembru

1. MORSKI VOLKOVI — ameriški film — vojni
Glavne vloge: Gregory Peck, Roger Moore, David Niven, Trevor Howard, Barbara Kellermann
3. 4. DAKOTA HARRIS — avstralski film — akcijski
Glavne vloge: John Hargreaves, Meredith Philips
6. SVET DEMONOV — italijanski film — znanstveno-fantastični
Glavne vloge: Natasha Hovey, Bobby Rhodes
8. NINJA III. DEL — ameriški film — akcijski
Glavne vloge: Lucinda Dickey, Jordan Bennett
10. 11. HUDOBNI FANTJE — ameriški film — drama
Glavne vloge: Sean Penn, Jim Moody
13. CUDEŽNI GOZD — risanka — OB 17. URI
13. POSLEDNJA MOŽNOST — ameriški film — komedija
Glavne vloge: John Travolta, Olivia Newton John
15. RAMBO-MAŠČEVALEC — ameriški film — drama
Glavne vloge: Peter O'brian, Dana Christina
17. 18. PEKEL RIO ABABA — ameriški film — avanturistični
Glavne vloge: David Carradine, Scott Wilson
20. STVOR — ameriški film — triler
Glavne vloge: Kurt Russel, A. Wilfort Brimley
22. KONAN II. DEL — ameriški film — superspektakel
Glavne vloge: Arnold Schwarzenegger, Grace Jones
24. 25. VRNITEV V PRIHODNOST — ameriški film — avanturistični
Glavne vloge: Michael J. Fox, Christopher Lloyd
27. ZALJUBLJENCI POLETJA — ameriški film — romantična drama
Glavne vloge: Peter Gallagher, Daryl Hannah
29. JOLANDINA SKRIVNOST — ameriški film — melodrama
Glavne vloge: Asher Zarfati, Aviva Ger

Kino »Jelka« Nazarje v septembru

3.—4. VRNITEV V PRIHODNOST, ameriški film — spektakel
7. NORI DETEKTIVI, ameriški film — akcijska komedija
10.—11. PRICEVANJE, ameriški film — kriminalna
14. ZAKON V ROKAH, ameriški film — akcijski triler
17.—18. NEVIDNI VOZNIK, ameriški film — zabavni
21. POROČENA LEDY, angleški film — avanturistični
24.—25. ŽIKINA DINASTIJA II. DEL, jugoslovanski film — zabavni
28. UŽIVAJ V POLNEM ŽIVLJENJU, francoski film — erotični

Kino Ljubno

Kinosekcija Ljubno obvešča kinoobiskovalce ter ljubitelje filma, da bomo predvidoma s 17. IX. 1988 pričeli z rednim predvajanjem filmov v prenovljeni dvorani na Ljubnem. Do konca oktobra si boste lahko ogledali najuspešnejše filme distribucije Vesna film iz Ljubljane in sicer:

TOP GUN — ameriški akcijski film
ROBOCOP — ameriški film — triler
AUTOSTOPAR — ameriško kanadski film — triler
SREDI MOJIH DNI — dokumentarni film
KDO MI UBIJE ŽENO — ameriški film — komedija
VOD SMRTI — PLATOON — ameriški vojni film
KARATE KID — ameriški akcijski film
Vsak zadnji petek v mesecu bo tudi nočni kino.

Kino Gornji grad v septembru

3., 4. 9. 88 MAD MAX III. — avstralski akcijski
7. 9. 88 POKVARJENI POLICAJI — francoska kriminalna komedija
10., 11. 9. 88 DESET ZAPOVEDI I. del — ameriški biblijski spektakel
14. 9. 88 DESET ZAPOVEDI II. del — ameriški biblijski spektakel
17., 18. 9. 88 ROKY II. — ameriški akcijski
21. 9. 88 MATURANT — ameriška ljubzenska komedija
24., 25. 9. 88 ROKY III. — ameriški akcijski
28. 9. 88. SMRT V OČEH — ameriški triler

Savinjske NOVICE

»Savinjske novice« izhajajo mesečno — Izdaja SZDL občine Mozirje — Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Rajko Pintar — Tajnica uredništva Mija Pavlin — Fotograf-ska priprava Ciril Sem — Uredništvo in uprava: OK SZDL Mozirje, telefon (063) 831-850 — Ziro račun pri SDK ekspozitura Mozirje, številka: 52810-678-54000 — Savinjske novice, glasilo SO Mozirje — Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 10. v mesecu — Stavke, filmi in prelom DIC, tozd Grafika Novo mesto — Tisk na rotaciji Ljudske pravice v Ljubljani — Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 421/1/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.

Uvod, prevod, opombe in beseda za sklep Peter Weiss